

A BEVÁNDORLO

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

Péntek, január 8.

NEW YORK, N. Y., TRENTON, N. J., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1909. JANUÁR 8-án.

VI. Year. No. 3.

A rossz tett átka.

TÓT EMBER LEVELE EGY MAGYAR KONZULHOZ.

A minap találkoztam egy derék magyar konzullal, aki itt Amerikában sokat buzgókodott már magyar ügyek előmozdítása körül s akitől joggal remélhetünk eredményes munkát a jövőben is. Beszélgetvén egyről-másról, a konzul kuriózumként feleltette, hogy hivatalos dologban levelet intézett egy, valahol a bányában dolgozó tót atyafióhoz. Persze magyar nyelven írt. Erre azután a következő jellemző választ kapta: *Ha hozzád levelet írtél nekem, irta a tót, irjanak civilizált nyelven, mert utóégre itt Amerikában élünk, nem pedig Mongolországban.*

Derék konzulunkat ez a válasz meglepte. Engem, bizony Isten, nem lepett meg. Én ebben a levélben csak természetes következményt látom annak a könnyelmű nemtörődömségnek, amely a magyar külképviseletünk, élén a megbízott nagykövettel, évtizedeken át nézte, mint kerítik a pánszláv agitátorok hálójukba az idekerült tótokat, mint töltik meg szívüket magyarellenes érzelmekkel, agyukat magyarellenes gondolatokkal. Tétlenül nézte, mint szorítják a tótokat magyarellenes szervezetekbe, amelyeknek ágai most már átnyulnak Magyarországra is s amelyek az évek során annyira meggazdagodtak, hogy az itteni tótok pénzével segíthetik a magyarellenes propagandát Magyarországon.

Tétlenül nézte a nagykövet ur, hogy a muszka bérenczek felvezetett tótjaink pénzén valóságos hadsereget állítottak fel ellenünk amerikai magyarok ellen, mikor, természetesen, Zseni József kihozta nekünk ide a magyar zászlót. Tétlenül nézte a nagykövet ur, mikor még csak néhány évvel ezelőtt, a st. louis-i interparlamentaris békekonferencia alkalmából a pánszlávok a mi tótjaink pénzén nyomattak költséges memorandumokat, amelyek duzzadtak a magyargyűlölettel, a hazugsággal, s amelyeket az ezeltudatosan dolgozó agitátorok boldogboldogtalannak a kezébe nyomtak.

A magyarság érdekeinek megvédésére kiküldött nagykövet mindezeket észre nem vette, ahogy észre nem vette még ma sem a magyarságnak szervezkedésére irányuló gyenge szárnypótló-gatásainkat.

S ha mi magyar lapok ezen feljajdulunk, ha hevesen kifakadtunk a washingtoni exzellenziás ur ellen s kioktatni akartuk őt velünk szemben elvált kötelességeire, amelyekről nyilván megfeledezett, akkor a kegyelmes ur bevádolt bennünket a hazai kormány nál s megtörtént az a esoda, hogy egy hazafias magyar laptól a nagykövet áskálódása folytán megvonták *Magyarország* a postaszállítás jogát.

Ez okozta aztán azt, hogy mi magyarok, akik nemcsak teljesen magunkra voltunk hagyatva, de akiknek szervezkedési munkáját mesterségesen és titkos eszközökkel épp azok akadályozták meg, akiknek segítségére méltán jogot formálhattunk volna, nem bírtunk semmire menni és nem bírtunk sokra menni most sem, míg a pánszlávok erős szervezetekre támaszkodnak és ellenségekké nevelték a saját testvéreinket.

Én ennél fogva nem esodálkozom azon, hogy az említett konzul urnak tótja megvetéssel beszél a magyar nyelvről

és Mongolországban csufolja Magyarországot. Hiszen még öt évvel ezelőtt magukban a konzulátusokban is csak úgy gunyolták a magyart, olyannyira, hogy ellenséges táborban képzelte magát az a magyar ember, akit egy-egy ügye az egyik, vagy másik konzulátusba szelített.

Igaz, hogy ezek az állapotok örvendetes módon megváltoztak. A new yorki konzul, a pittsburgi, a philadelphiai, a chicogoi, a clevelandi konzulátusok mindmegannyi őrei a magyar szellemnek. De bármennyire iparkodjanak is, a múlt hibáit jóvá nem tehetik.

Hengelmüller ur küldheti most vándorura Ambrózy báró urat és Ambrózy ur vállalkozhat akár magyar apostolkodásra is, a tőlünk elszakított és a pánszláv táborba terelt tótokat hozzánk visszahozni nem fogja senki.

A rossz tett átka az, hogy egyre szűli a rosszat.

Egyet azonban mégis tehet külképviseletünk, ha komolyan, ha szívvél-lelkekkel velünk tart: elősegítheti szervezkedésünket. Ott van az *Amerikai Magyar Szövetség*. Ha ennek kialakulását a rendelkezésére álló eszközökkel elősegíti a külképviseletünk, akkor megbocsátom neki azt is, hogy az ő mulasztása folytán nevezni most az amerikai tót Mongolországban az ő szülőhazáját, a mi Magyarországotunkat.

Singer Mihály.

VISSZZHANAG.

Magyar háziipar Amerikában.

A *Bevándorló* karácsonyi számában Fort Albert Lajos egy hosszabb cikkben fejtegette az odahaza elsajátított háziipar itten való folytatásának szükségességét. Rámutatott, hogy az amerikai magyarságra mennyi erkölcsi és anyagi haszonnal járna ez és kérte az amerikai magyar lapjainkat, hogy a magyarság érdekében tegyék magukévá az eszmét.

Türelmesen vártunk, hogy laptársaink, amelyek hasábotkat szentelnek egy rablógylkosságnak, Madarász képviselő kevés gyakorlati értékű beszédek, talán fognak egy kis helyet szorítani az amerikai magyarságot közlő és mélyen érintő eszméket a dolognak is. Hiába vártunk. Még csak az eszme *ellen* sem emelte fel egyetlen laptársunk a szavát, pedig rendes szokássá vált, agyonütni az eszmét, mely egy másik lap hasábjain született meg. Most agyonhallgatják, habár ez az eszme kézzelfogható előnyét ezeltudatosan az amerikai magyarságnak.

Igazi örömünkre, a messze Kanadában, a Winnipegben Németh Péter kollégánk szerkesztésében megjelenő *Kanadai Magyarság*, örvendetes ellentétben az Egyesült Államokban megjelenő magyar lapokkal, belátja az eszme életrevalóságát és a következőket írja:

„De a legértékesebb, legbecesebb eszme mégis az volt, amelyet Fort Lajos kiváló new yorki mérnök honfitársunk vetett felszínre a *Bevándorló* hasábjain. Az ő eszméje bennünket, ka-

nadai magyarokat is felette érdekel. Fort Lajos ugyanis a magyar kézműipart akarja meghonosítani Amerikában. S hol volna erre alkalmasabb talaj széles Amerikában, mint éppen itt Kanadában, ahol a hosszú tél bő alkalmat nyújt népünknek, hogy az ő-hazából magával hozott istenadta tehetségét a kézműipar terén kihasználja és gyümölcsösöztesse.

Rólunk magyaroktól — mondja Fort Lajos — kevesen tudják azt, hogy bár földművelő nép vagyunk, de azért a leg-egyszerűbb ember is valóságos művész és művészte nem majmolás, hanem minden ízében eredeti. Ismerjük a faragott fakalacsot, a tulipános ládát, a bicskát. Tudjuk, hogy Magyarország egyes vidékein anélkül, hogy erre tanították volna őket, vagy ez irányban bármily befolyást gyakoroltak volna rájuk, gyönyörű szőnyegeket és mesés szépségű himzéseket készítenek az emberek. Isteni adománya van a magyaroknak, mely örökségképpen szállott az elődökről az utódokra és amelyet a szegény nép nem enged kivesszni köréből. Legyünk szegények vagy gazdagok, műveltek vagy tanulatlanok, de velünk született műveltségünk és tehetségünk bocsássuk új hazánknak rendelkezésére. Az eredmény bámulatható fog ejteni mindenkit. Papjaink és lapjaink karolják fel ezt az eszmét és vessék meg alapját itt Amerikában a magyar kézműiparnak!...

Fort Lajos valóban lekötölte az amerikai magyarságot nagyszabású és úgy lehet, korszerűtlen tervével. Rézszerűről nemcsak még a legújabb feltevést az eszmét, hanem minden erőnkkel támogatjuk is.

Amint az Egyesült Államokban megmozdultak a nemzetgazdasági tényezők, hogy a bevándorlottak háziipari cikkeit terjeszték, hasonlóképp itt Kanadában is vannak előkelő faktorok, akik hivatásukul tűzték ki, hogy a bevándorló nemzeti erőnyeit, magukkal hozott hasznos faji sajátosságait, tudását, iparát fejlesszék, elősegítsék, töltsék tanuljanak, hogy egykor, ha ez az ország kiforr, a népe mindazon jólajándékokkal rendelkezzen, amelyek most még, sajnos, a népek töredékének veszendő faji kincsei.

Kanadai laptársunknak köszönetet mondunk azért, amiért ott a lapunkban hirdette eszmének szótörőjévé lett. Még nem adjuk fel a reményt arra nézve, hogy az Egyesült Államokban megjelenő laptársaink is előbb-utóbb mégis csak fontosabbnak fogják tartani az ily közérdekű eszméket a fejtegetését, mint egy paraszthálót, vagy egy egyleti jubileumét.

EMBER EMBEREK KÖZT.

A pápa vigasztalja az olasz sebesülteket.

Egy Rómából szerdán érkezett kábelsürgöny szerint a szentatyva valóban irgalmas munkát végez az olasz katasztrófa amag áldozataival szemben, akiket a vatikáni kórházba szállítottak.

A pápa vigasztalja a betegeknek, s amióta a földrengés volt, egyetlen gondját az képezi, miképp segíthessen a szerencsétleneken. A betegek az ő jószavaira kinyitottak ágyaikból, letérdepeltek s megcsókolták a pápa ruháját.

Hírek Pseudoniából.*

„A BEVÁNDORLO“ SZÁMÁRA JEGYZI: Dr. HÓDINKA TIVADAR.

Költött határnap. Az Egyesült Államoknak „Nemzetgazdasági Kilitások“ című szakegyesülete, amely felváltva, hol Dodonában, hol Delphiben székelt, hivatalosan teszi közzhírré, hogy a válság megszűnésének s ezzel a munka teljes erővel való felvételének határnapját — amelyet előbb 1907 „husvét után“ — majd ismét „ujjév után“ — jelzett — újabb „tavasz elejére“ toltta ki. Gazdasági- és munkáskörökben az újabb moratórium hírére képzeltető örömmel fogadják.

Királyfi és az „ábecéző“. Udvari körökből szivárgott ki az a valóban szenzációs hír, hogy a magyar korona várományosa, Ferencz Ferdinánd királyi herceg, magyarul tanul, sőt, hogy már az „ábecéző“ nehézségein is átesett. Az első, szabatosan koncepiált mondata ez volt: „Osztrák örökös tartományok.“ A hír, amely kétségtelenül logikai összefüggésben áll a trónon a közel jövőben várható változással, Kárpátoktól Adriáig visszhangzó örömműjögést esalt a reményeiben oly előnyösen galibótt magyar nemzet ajkára. A gyöngöbök kevesebb jeleznek, hogy az ambiciózus trónörökös hat esztendő már elmúlt.

„Egyetértés“. Ez a cím az amerikai magyar sajtó legifjabb organumának, amelyet a kebelében dühöngő egyetértésre való tekintettel, az amerikai magyar klérus adott ki.

„Visszaváltás.“ A „Népszava“ című lap, közleményeinek abszolút megbízhatóságára való tekintettel, címét Isten szavára változtatta.

Uj „salon“. Chicago, Illinoisból jelentet leveleztünk: Az ezen városbeli szalonok száma ismét szaporodott egyvel. Tulajdonosa Carrie Nation, az a — bizonyos.

Visszavont adomány. Feltétlen hirtelrelemő helyről vesszük a hírt, hogy McKeesport „Zászló“-s plébánosa, adományát [a „polituros akasztófát“, amelyet a Fejérváry-idők clevelandi nagygyűlésén nemes tüzzel ajánlott fel a „Habsburgok“-nak] visszavonta, s illetőleg az amerikai g. kath. papság Ortinszky-ellenes táborának ajándékozta.

Kormányakezítő. A magyar kormány — mint biztos forrásból értesítünk — a ki- s illetőleg visszavándorlás megakadályozására tervezet dolgoztattott ki. A tervezet csak két, de annál jelentősebb pontból áll: 1. Csendőrszuryokkal tiltó rendszabályok és 2. Tanulmányutas honatyák. Az üdvös és valóban korszakot alkotó tervezet, törvényjavaslat alakjában a legközelebb összeülő Ház elé kerül, s mi kétség sincs benne, hogy Magyarország legliberálisabb, legjobbalibb és egyszerűsmind legpartifvelemmezettebb parlamentje törvénynyé is teszi.

Ortinszky visszahívása. Ortinszky Sótér Istvánnak, a magyar hajlamairól és püspöki joghatóságáról egyaránt előnyösen ismert g. kath. egyházfőnök Amerikából való visszahívása immár

* Ez ország tudvaleg a holdban létezik s határai: Amerika felől a „Bluff“-folyó, Magyarország felől pedig a „Füllentő“-hegy. Szerző.

befejezett ténynek tekinthető. Annyira befejezett ténynek, hogy annak szorgalmazását az illetékes körök teljesen feleslegesnek tartják.

Érdekes memorandum. Mint egy előkelő római újság írja, a Vatikának kellemetlen karácsonyi meglepetésben volt része: a pápa címére egy száz ezer aláírással ellátott memorandum érkezett, amely azt a meglepő kívánságot terjeszti elő, hogy — tekintettel a tekintendőkre — foglalkozzék a szentséges atya a „coelibatus“ eltörlésének kérdésével. A memorandum aliról — mint sejtethető — egytől-egyig a gyengéd nemből kerültek ki. Képviselet van közöttük minden kor, minden népfaj, minden vallásfelekezet, abba azonban mindannyian megegyeznek, hogy a pápi nőtlenrege neheztelni okuk van. Pikáns izt, a különben teljesen korszerű és elintézésre érett memorandumnak az kölesönöz, hogy abban szelid fenyegetés is foglaltatik. Az t. i., hogy ha a kérelem nem hallgattatnék meg, az esetben a folyamodók nem riadnak vissza attól sem, hogy ügyük kedvező elintézését személyesen, sirórivó dokumentumakkal felszerelve szorgalmazzák a Vatikánban, ahol az asszonyi invázió lehetősége érthető rémületet kelt.

DÖGVÉSZ MESSINÁBAN.

13 tótok karhatalommal tárolják el.

Amitől az olasz katasztrófa után rétégték, bekövetkezett: Messinában a dögvész dühöng.

Ez az irtozatos betegség, amint orvosi szakértők állítják, rohamosan terjed s így attól tartanak, hogy nemokóra ellepi-egész Olaszországot. Ennek megakadályozására lázasan dolgoznak Messinában egyrészt a holtak eltakarítása, másrészt az élők eltávolítása körül.

Eddig 13 ezer menekülő érkezett Nápolyba, akik közül haterz sulyos sérülésekben szenved. Habár a leggonddosabb ápolásban részesítik őket, mégis sokan behaltak már sebeikké.

Reggioiban egyre újabb lökések észlelhetők, amelyek rombadoztik a még létező épületeket is. Háromezerkét száz katona és ezer tengerész foglalkozik itt az eltakarítás munkájával. A katonaságon kívül már egyetlen lény sincsen a „halottak e városában“.

CHICAGO MEGIJEDT.

Egy felhőkarczóloja mozogni kezdett.

Chicago üzletnegyedét nagy rémület szállta meg tegnap. Az egyik felhőkarczólo mozogni kezdett. A chicogoiak azt hitték, hogy pusztulnak, vesznek ők is, mint a gázszaborult Olaszországban.

Gamott tanár megnyugtatta őket. Kimutatta, hogy földrengésről szó sincsen s hogy az épületen észlelt mozgás a minden átmenet nélkül beállott rettenetes hidegségre vezető visszafordulás.

Németh János

V. CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI
KONZULI ÜGYVIVŐ,

A LEGREGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB PÉNZKÜLDŐ
ÉS HAJÓJEGYELÁRUSÍTÓ BANKÁR AMERIKÁBAN. A
HONFITÁRSÁK MINDEN NÉVEN NEVEZENDŐ ÜGYEI-
BEN LEKLIISMERETESEN JÁR EL.

PONTOS ÉS LEKLIISMERETES ÜGYKEZELÉSÉERT
MINDENKI TELJES BIZALOMMAL CSAK HOZZÁ FOR-
DULJON. ÁRJEYKÉRT, BORITÉKÉRT, VALA-
MINT MINDEN FELVILAGOSÍTÁSÉRT IRJON É CIMEN:

John Németh,
BANKER,
457 Washington St.,
New York, N. Y.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

HÁT EZ MI? Ezt kérdezi a budapesti *A Nap*, mely a december 19-éről kelteztett számában azzal foglalkozik, hogy Kovács Lajos new yorki plébános azért zárta ki a magyar egyházközségből Szervgyán Pétert, mivel ez, ha mindjárt oláh anya szülte, magyar embernek akart bizonyulni. „A Nap” ezt megérteni nem bírja, amint hogy egyetlen józan gondolkodású ember sem bírja megérteni. Mi még csak el sem hittük volna, ha a saját szemünkkel nem láttuk volna azt a kegyetlen levelet, amelyet Kovács Lajos plébános Szervgyán Péterhez intézett. Így hát csupán sem csodálkozunk azon, hogy a budapesti *A Nap* álmélkodva kérdi: **Hát ez mi?**

Az idézett budapesti lap különben szarul-szóra ezeket írja:

„A new yorki magyaroknak Kovács Lajos a plébános. Hozzá fordult Szervgyán Péter munkás, vegye fel a katolikus egyházközségbe. A plébános kijelentette, hogy oláh ember nem tűr és kutasította a templomból. Erre Szervgyán a következő levelet intézte a plébánoshoz: Beszéljek önökkel, de anyám Magyarországon magyarnak szült, még pedig ott, ahol 1849 október hatodikán kivégezték azt a rácz születésű dícső magyar tábornokot. Én is magyar-nak érzem magamat, ha mindjárt oláh származású vagyok is. Én leborulok azon háromszínű zászló előtt, amelyet főtisztelendőség, utasított ki 1907-ben a templomból, mint most engemet.”

„Ha így toboroz híveket Kovács Lajos a magyarságnak, — folytatja a budapesti *A Nap*, — akkor minden hazafiás érzésűvel odajuttatja véreinket és a hozzájuk ragaszkodókat, ahova a hírhedt magyarfaló *Ortinszky* püspök kergeti őket: a túrelmesebb és megértőbb egyházak karjaiba. A NEW YORKI PLÉBÁNOSNAK 1907 ÓTA, AMIKOR A MAGYAR ZÁSZLÓT MEGGYALÁZTA AZ ISTENHÁZÁBAN, NINCEN JOGA AHHOZ, HOGY EGY DERÉK OLÁH EMBERT, A KI JÓ MAGYAR AKAR LENNI, MEGLECEKÉZZESEN A HAZAFISÁGBÓL.”

Így írja *A Nap*, amelynek különösen utolsó mondatát feltétlenül aláírjuk.

Közben azonban Kovács Lajos, amint ezt *Szendy István*, az egyházalkotó és templomalapító Mária Nagyrasszony-Egyet elnöke, nekünk mondja, az egész egyület kiközösítette a templom az egyházközségből. **HÁT EZ MI?** — kérdezzük most már mi is a budapesti *A Nap*-al.

A MAGYAR BEVÁNDORLÁS NÖVEKEDÉSE. Amit hónapok előtt e helyütt megmondottunk, máris bekövetkezett. A bevándorlás Magyarországból növekedik. A kivándorlókat sem a tél ridegsége, sem az a körülmény nem retenti vissza, hogy itt Amerikában sem indult meg minden vonalon a munka, hogy itt is még sok, elretentően sok a munkanélküli. Ha nem azért jönnek Magyarországból, jönnek minden héten ezrével megint, jelölnek annak, hogy sem a Társadalomtudományos Egyet, sem a közönség tanulóanyagot járt Madarász képviselő a kivándorlás csökkentését eredményező egyedül helyes patikaszert még mindig nem bírták kieszelni. Jönnek ide közből a bizonytalanságba, mert, úgy látszik, odahaza már nincsenek bizonytalanságban azíránt, hogy megélni nem bírnak. A lefolyt héten EZERÖTSZÁZHATVANKILENC embert hoztak a hajók Magyarországból Ellis Islandra, köztük négyezerötvenöt fajnagyart, 489 tót, 228 svábot, 261 horvátot és 106 román.

Ez újabb jövevények közül *New York* államba maradt 47 magyar, 69 tót, 13 sváb, 20 horvát és 3 román. *Pennsylvania* ment 71 magyar, 86 tót, 26 sváb, 9 horvát és 4 román. *Ohio* államba utazott 74 magyar, 44 tót, 33 sváb, 8 horvát és 21 román. *New Jersey* államba ment 55 magyar, 46 tót, 26 sváb, 30 horvát és 9 román. *Connecticut* államba utazott 15 magyar, 14 tót, 6 sváb, 8 horvát. *West Virginia* ba utazott 30 magyar, 28 tót, 19 horvát és 10 román. *Missouri*ba ment 29 magyar, 19 tót, 32 sváb, 16 horvát. *Michigan* államba utazott 22 magyar, 36 tót, 50 horvát és 16 román. *Delaware* ba ment 6 magyar, 3 tót, 10 horvát. *Illinois* államba utazott 42 magyar, 68 tót, 11 sváb, 39 horvát és 16 román. *Indiana*ba ment 64 magyar, 55 tót, 49 sváb, 25 horvát és 27 román. *Wisconsin*ba utazott 30 magyar, 21 tót, 32 sváb, 14 horvát. *California*ba 9 és *Colorado*ba 4 horvát ment.

BOHÉM-LAKOMA KEMÉNY GYÖRGY ÉS LOEW N. VILMOS MAGYAR IRÓK TISZTELETÉRE. Lapunk előző számában említettük, hogy az amerikai magyar irodalom körül szerzett érdemek elismerésül a new yorki magyar bohémekből alakult bizottság lakomát rendez Loew N. Vilmos és Kemény György magyar írók tiszteletére. A lakomát pénteken, januárius hó 22-én fogják megtartani *Burger József* honfitársunk 20 Avenue C alatti kitűnő magyar vendéglőjében. Az asztali zenét *Kapossy Károly* elsőrangú cigányzenekara fogja szolgáltatni. *Aki meghívót nem kapott és erre igényt tart, sziveskedjék czíránt a „Bevándorló” szerkesztőségéhez fordulni akár személyesen, akár levélben. Czim: 327 East 13 street, New York.*

BLAU VILMOS KINEVEZTETÉSE. *Blau Vilmos* honfitársunkat, a new yorki magyar republikánus klub volt elnökét s New York állam volt főügyészhelyettesét, újabb politikai kitüntetés érte. A New York állami adóügyi bizottság örökségi ügyosztályának jogtanácsosává lett kinevezve.

ALARCZOSBÁL. A *New Yorki Előző Magyar Társalgó és Betegsegélyző Női Egyet* a Manhattan Lyeumban nagy álarczosbált rendez. A bált januárius 16-án fogják megtartani. A legszebb álarczosok értékes nyereményben fognak részesülni.

A MUNKA EGY UJABB MAGYAR VÉRTANÚJA. *Scranton* levelezőnk írja: A troopi szénbánya ismét életet követelt. A Gőmörmegegynek egy jó családjaló ideszámazott, negyven év körül Adorján László a legújabb áldozat. Munka közben egy kemény szénreteg zuhant a szerencsétlen emberre és agyonnyomta őt.

Adorján után egy 600 dollár értékű ingatlan maradt *Throopon*, amiről ez uton értesítjük az elhunyt honfitársnak ismeretlen tartózkodású hozzátartozóit. Még ezek a hozzátartozók jelentkeznek, addig *Schwartz Miksa* throopi kereskedő fogja a gazdátlanul maradt ingatlant gondozni.

Adorján László tagja volt a betegsegélyző egyletté átalakult throopi dalárdának, amely testületileg résztvevő a temetésben, amelyen főt. *Csizmadia Pál* vezette a grázszeretartást.

OLVASÓINK FIGYELMÉBE. Olvasóinknak szíves figyelmébe ajánljuk, hogy FÜLÖP JENŐ ur mint teljhatalum megbízottunk képviseli a „Bevándorló”-t.

Alapított az 1889-ik évben. Egyesült erővel.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓJEGY- ÉS KÖZJEGYZŐI IRODA.

A PENNSYLVANIA VASÚTTÁRSULAT EGYEDÜLI MAGYAR FŐÜGYNÖKSÉGE

1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA. 287 SIXTH AVENUE, HOMESTEAD, PA.

DUQUESNE, PA.

KÜLDÜNK PÉNZT az 6-hazába gyorsan és biztosan; a legrovidebb időn belül készbesítjük a pénz kiutalását igazoló eredeti postal feladó-csevényt.

VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pennsylvánia állam bankházainak nagy részét mi látjuk el haza pénzzel. Pénzeket elfogadjuk megörzés végett és fizetünk kamatot; kívánságára elhelyezük bármely hazai bankban, vagy a Magyar Királyi Postatakarékpénztárban és beszerzzük az eredeti betétkönyvecskét.

ELADUNK HAJÓJEGYEKET bármely hajóra a hajótársulatok eredeti árain és nagy kiterjedésű összeköttetésünkkel fogva utasaink mindenütt a kellő védelemben részesülnek.

JOGI KATONAI, TELEKÖNYVI ÉS HAZAI PERES ÜGYEKBE szakértelemmel, gyorsan és pontosan járunk el.

Irjon árjegyzékért e címre:

JACOB KLEIN

1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA.

dorló-t. Lapunk részére előzetési és hirdetési díjakat felvehet és nevünkben nyújtázhát. *Fülöp Jenő* urat már rég ismeri a magyarság s így reméljük, hogy pártfogásában fogja részesíteni megbízottunkat.

MELYIK A LEGJOBB MAGYAR GYÓGYSZERTÁR AMERIKÁBAN? Az olvasóink köréből hozzánk beérkező levelek szerint az Amerikában létező magyar gyógyszerárak közül kétségtelenül a *Clevelandi „VÖRÖSKERESZT GYÓGYSZERTÁR”* illeti meg a palmát. Nincsen az a hazai gyógyszer, amely a *Clevelandi* gyógyszerárban nem volna kapható. Honfitársaink a multban bizalommal fordultak ahhoz a patikához, tegyék meg ezt a jövőben is. A gyógyszerár „*Hasznos Tanácsadó*” cím alatt egy könyvet adott ki, amelyet szívesen megküld mindenkinek ingyen. Irjanak erre a címre: „VÖRÖSKERESZT MAGYAR GYÓGYSZERTÁR”, 8901 Buckeye Road, CLEVELAND, Ohio.

SZINIÉLÓADÁS NORTHAMPTONBAN. A *Northampton és Vidéke Műkedvelő Egyet* Szilveszter este a *Czappfelé Gerenda* Hallban sikerült sziniéladást rendezett. Mintán ez volt az egyetlen előadás a szilveszteri napon, amelyre nagy volt az érdeklődés. A *Vereshaju* című győ-

nyörű népszínművet adták elő nagyszámú közönség előtt. S a közönség nagy élvezettel nézte végig az igazán sikerült előadást, amelyen, amint *Biró Ferenc* ottani tudósítónk írja, *Rásky Boris*, *Ugrincses Jozefa*, *Rituper Mariska*, *Pacsi József*, *Szakállas Etelka* és *Schneider József* igazán kitettek magukért. Gyönyörűen énekeltek és játszottak: *Kovács Gábor*, *Sulik Boriska* és *Pintér Rózika*. Nagy ügyességgel alakította *Gyetvay Ferenc* a tót fiut, *Veréb Jankót*. A kitűnő rendezésért a *Schneider-testvéreket* illeti az érdem. A sugást *Biró Ferenc* vezette. A szép előadást reggelig tartó tánc követte.

MAGYAR EMBER HÁLÁJA. Emeltük, hogy a nagybeteg *Tamássy Jánost* közbenjárásunkra a new yorki főkonzulátus szállította haza s hogy a hajó elindulásáig a new yorki magyar menházban ápolták a beteg embert. *Tamássy János* most a betegmegyei *Télynön* üdül s onnan kaptunk tőle most hálálkódó levelet, amelyben kéri az

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB ÉS LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyzárúsiók egyikének. Fiókirodák: *Wharntonban, Alphon*, *Franklin Furnace* és *South Bethlehem*. Füzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

TÁRCZA.

GYILKOS.

Írta: *Honthly István*.

— Vizsgálóbíró ur, tartóztasson le Gyilkos vagyok.

— Ismétlem, gyilkos vagyok. Előre megfontolt szándékkal, elhatározott terv szerint öltem, gyilkoltam.

— S amit még borzasztóbb rám nézve: tévedtem a személyben. Nem azt öltem meg, akit akartam.

— Különbem nem is állnék most ön előtt. Mert ha tervem úgy sikerül, a nagy előre megfontoltam és áldozatom az lesz, akit előre kiszemeltem, sohse kerültem volna ide. Örökre titokban maradt volna a tettem.

— Szándékosan mondtam, hogy a tettem és nem a bűnöm. Mert ugy az egész nem is lett volna bűn. Lelkiismeretem sohse bántott volna miattam és napvilágra sohase jutott volna. Hiszen csak én tudtam róla és senki más. De mert tévedtem a személyben, érzem, hogy közönséges gyilkos vagyok. Gyilkoltam s ezt lelkiismeretem nem tudja elvisselni. Hát idejöttem, hogy elvegyem büntetésemet és lecsillapítsam háborgó lelkiismeretemet a beismert vállomással.

— Ugy-e, ezt a piros jelet nézi az arcomon, vizsgálóbíró ur? Ez szinte predesztinál, hogy gonosztevő legyek. És ugyebár, majdnem olyan, mint egy eszimatálp, ahogy a bal szememtől az arcomba lehúzódik ide, a fülem tövéig?

— Az is. Egy eszimatálpnak az arcomra forrasztott lenyomata. Születésemkor hoztam az arcomon a világra. Anyajeggy, ahogy közönségesen hívni szokták. Ő volt az, aki egyszer és szegén összeveszett az anyámmal és

vak dühében megrugdosta a szerencsétlen teremést, aki akkor viselt engem a szíve alatt. És mikor a világra jöttem, arcomon itt volt az apám eszmájának a nyoma. Itt volt, itt marad és nem fog eltűnni rólam soha, míg a fergek le nem rágnák az arcomról a föld alatt.

— Szóval, meg voltam bélyegezve születésem óta. És rettenetesebben, mint más nyomorékok. Hiszen lehet az ember sánta, ferdeállu, puposmellű, vagy akár kezére, lábára béna is, még mindig boldogulhat az életben, csak az arca ne legyen elrutitva. De a kinek az arca nyomorék, az se jó barátot, se igaz szeretőt, se boldogulást nem találhat az életben.

— Ugy-e, igazam van? Óh, én rettenetesen tapasztaltam teljes életemben, hogy igazam van. Mint gyereknek, nem volt játszótársam. Senki se szívelt; csufoltak, üldöztek, olyan voltam, mint a kiátkozott, kiközösített pogány. Fiatalkoromban csak azok voltak cimboráim, akiknek mulatságait én fiztettem és mindenre kapható balekjúk voltam. Igaz szerelmet pedig pénzért se tudtam venni, mert éreztem mindig, hogy a fizetett csókokat is kiereszkolva kapom, s aki csókol, a jobb arcomat is retteggve csókolja meg, ezt a bélyegyzett balt pedig soha.

— Hát persze, végre is beletörődtem mindebbe. Ahogy korosodtam, annál kevésbé törődtem az arcom csufoságával. Tudtam, hogy másképp minden téren ember vagyok. Szép állásom volt; vagyont is gyűjthettem lassan-lassan és tapasztaltam, hogy néha még meg is becsülnek, olyannak néznek, mint a többi embert és elfelejtik egy pillanatra, hogy az arcomon bélyegyzett vagyok, ami rut és visszataszító.

— De azért egyben nem bíztam. Az asszonyban. Nem tudtam elhitetni magammal, hogy engem bárki is igazán, tiszta szívből, hűen tudna szeretni. — Miért házasodtam meg mégis?

Mert azt vettem el, akitől ha szerelmet nem is, de hálát várhattam. Akiről tudtam, hogy rám van utalva s nélkülem nyomorúság ránézve az élet. A feleségem árvalány volt. A rokonai tartották kegyelemből, akinél már gyötrelme volt az élete. Hogy ebből a gyötrelmeből megszabadulhasson, feleségül jött hozzám, a fürtelelemhez.

— Ne csináljak szójátékot, mondja ön, vizsgálóbíró ur. De mikor ez a szójáték még azt is megmagyarázza, miért lettem én gyilkos és miért állok itt most ön előtt? Feleségemnek mellettem, a fürtelelem mellett is irigyelt, boldog élete volt s én is teljesen boldog lehettem volna, ha nem költözött volna be a lelkembe egy új gyötrelme.

— Óh, nem a féltékenységgé, vizsgálóbíró ur. Feleségem jó, kedves, gondos asszony volt és eszembe se jutott, hogy féltékeny legyek miattam. De más gyötrelme kinezott és ettől nem tudtam szabadulni; ez érlelte meg bennem, hogy gyilkos legyek. Gyilkos legyek a nyomorultak iránti irgalomból, ember számalomból, szülői szeretetből, apai kötelelőből.

— Feleségem anyai öröm elé nézett. És ekkor kezdődött el lelkemben az az új, rettenetes gyötrelme. Hátha a születendő gyermek olyan lesz, mint én, az apja? Ha arczán szintén viselni fogja ezt a vörös jegyet, ezt az elcsufító, viszszerető bélyegyet, mi lesz akkor? Majd ő is olyan üldözött, olyan kiközösített életet fog élni, mint én? Hát azért jön a világra, hogy saját hibáján kívül örökre nyomorult legyen? Hogy mint kis gyermeket csufolják, mint nagyot elkerüljék s mint ember, folyton érezze, hogy nem olyan, mint a többi, hogy meg van bélyegezve, ki van téve a világ gunyjának egész életére?!

— Hogy miért gondoltam erre? Az átörökös tanánál fogva. Hiszen a gyerekek a legtöbb esetben hasonlók lesznek az apjukhoz. Ha jobban ritkábban, de a rosszban gyakrabban, s ha ép erőre, szellemre nézve nagyon néha is, de

a nyomorultság, a testi-lelki nyavalyák tekintetében csaknem mindig.

— Ezen sokat lehetne vitatkozni, mondja vizsgálóbíró ur. Óh, bár lehetne, bár az én teoriámat is leczáfolta volna az élet. De nem remélhettem a czáfolatot s folyton azzal a tudattal élttem, hogy ime, egy hozzám hasonló nyomorult gyermekem lesz, akit mire nevellek fel, bármily gondnal, szeretettel, jólelben, pompában neveljem is? Csak a szenvedésekre, a gyalázatra; csak a világ csufjának, emberek neveltsége és gunyja czéltáblájának.

— Tudja ő, az a születendő árthatlan lélek, hogy milyen sors vár rá? Kéri ő, hogy felneveljem a sirig való gyötrelme? Jót teszek talán vele, ha tudván, milyen az én életem, erre az életre felnevelem őt is?

— És ekkor határoztam el, hogy megmentem ettől az irtózatosságtól, ha olyan megbélyegzett arca lesz, mint nekem. Jótékonyt fogok vele tenni, mert nem fogja megismerni világ csufjait ezt az életet, amelyben én, az apja, annyit szenvedtem s amelynek gyötrelmét éreztem akkor is, mikor az ő születését vártam. Ha mindenen átközödné is magát, mint én, de attól mégis meg kell mentenem, hogy ne váljék ő is egykor olyan gyötrelmelem a gyermeke születését, mint ime, én várom.

— Terv szerint előkészültem mindent. Ha megszületik, anyja ágyától az én szobámba hozták, hadd gyönyörködjen benne én, az apja. Ott magam leszek vele, tanuk nélkül pár pillanatra. Csak addig, míg meglátom, hogy olyan megbélyegzett-e az arca, mint az enyém. Ha átörökölte tőlem egy egész életre a rutságot, vegye akkor kezeimből, az apja kezeiből az élet gyötrelmeitől megmentő irgalmas halált.

— Hogy mi volt a tervem? Hogyan akartam az irgalmas halálba ájtuttatni, vagyis ön szerint megölni, vizsgálóbíró ur? A világrajrottét zuzmarás, fa-

gyos tél közepén vártuk. Szokatlanul hideg tél tavaly, amint vizsgálóbíró ur is emlékeztetik még rá. A tervem ez volt: Azt a pár perczet élt gyenge testet, mikor magam leszek a gyermekemmel, egy pillanatra ki fogom tartani a metsző, gyilkos fagyos hidegbe a szobám ablakán, mely egy kopár kertre nyílt, ahol nem láthatott meg senki. És ez elég lesz neki a halálhoz.

— Amint elég is volt, vizsgálóbíró ur. Egy zimankós, utolsó itéletűnek beillő, hideg téli napon, hóforogtató alkonyatban megszületett a gyermek. Parancsomhoz képest odahozta a bába-asszony a szobámba, csipkés, selyempaplanba takarva, azután sietett vissza az alélt feleségem ápolására.

— Hadd pihenjek egy kissé, vizsgálóbíró ur. Rettenetes, gyötrelmes pillanat volt. Ott feküdt kezeim között a gyermekem, a fiam. Mert fin volt, a hogy a bába örömmel jelentette róla. És én nem mertem ránézni. S mikor egy örökkévalóságnak tetsző percz után odapillantottam az arczára, ott láttam ezt a balszemétől kezdve az arczán lefelé húzó vörös sávot. A fiam is olyan megbélyegzettnek született, vizsgálóbíró ur, mint én!

— És ekkor elhatározottam, szívemben érezve, hogy jót teszek vele, lelkemben apai szeretettől indítattva, gondolatban teljesen tisztán látva és tudván tudva, hogy más módom nincs az élet gyötrelmeitől való megmentésére, odalettem vele az ablakhoz. Először megcsókoltam; ott, azt a csuf bélyegyet csókoltam meg az arczán, hogy apai csókom megváltsa a gyötrelmeketől, miket ez a bélyeg okozott volna neki az életben s azután gyors mozdulattal felnyitottam az ablakot.

— Gyilkos, hideg kőd, zuzmarával, hóval vegyessen csapódott az arcomba, hogy majd elállt a lélekzetem. És két kezemben fogva a fiamat, kihajoltam az ablakon, söt karjaiban előre nyujtva, úgy tartottam ki a zivataros, fagyos

Amerikai magyarságot, hogy támogassa a magyar menházat, ahol őt, beteg embert szívesen tartották. Köszönetet mond a new yorki főkonzulátusnak is, amit, Tamásy honfitársunk kívánsága szerint, ezennel nyilvánosságra hoztunk.

OLVASÓKÖR THROOPON. Január elseje nevezetes nap volt a throopi magyarságra nézve. Főt. Csizmadia Pál; plebánus ur vezetése alatt azon a napon alakították meg a róm. kath. egyház tagjai a Szent Imre Lovag Egylet név alatt a throopi olvasókört és egyházi dalegyesületet. A gyűlésen körülbelül százán vettek részt. Rendes tag havonta 50, pártoló tag havonta 25 centet fizet. Tisztségviselőit most vasárnap fogja megválasztani ez a legfiatalabb magyar köznevelődési egylet, a mely hamarosan erőssé fog fejlődni.

BROWN FERENCZ HAZASZÓKÖTT. Brown Ferencz, aki egy időn át Clevelandon képviselte a lapunkat, akit azonban botrányos garázdálkodásai folytán hamarosan elcsaptunk, a Caronia nevű gőzösön visszazokott Magyarországra. Habár Brown érzékenyen megkárosított bennünket, távozásának mégis örülünk. Az amerikai magyarság megszabadult tőle.

A MAGYARORSZÁGBÓL NEW YORKBA ÉRKEZETT NEM KÉZBESÍTHETŐ LEVELEKNEK JANUÁR NEGYEDIKÉN KIADOTT LISTÁJA. 51 Brand Ignatz, 93 Berkovics Majer, 139 Bronyó Johan, 198 Citron Regina, 232 Daniska Thomas, 322 Fekete Mike, 381 Fülöp Jenő, 399 Garai Arthur, 416 Geidős Katerina, 456 Goodman Miss Mary, 492 Hartl Johann, 536 Hoffmann Miss Helene, 556 Hunwald Henry, 656 Katalin Herman, 682 Kremerika Johan, 693 Kretonic Anna, 746 Kosztolányi Emerich, 760 Kubina Vincze, 866 Lokai-csek Anton [2], 895 Malik Miss Cecilia, 928 Medveczky Rudolf, 965 Mintz Teréz, 1019 Novák Meri Fonszek, 112 Poredski József, 1132 Rady Mrs. Amália, 1329 Szeles Ferencz, 1359 Schick Michael, 1392 Szilveszter Mariska, 1416 Szobota Meri, 1479 Takács Ilona, 1508 Toma József, 1543 Várady Miss Kati, 1577 Wayand Georg, 1621 Wimmer Mrs. Mária, 1660 Zemko Viktoria. Morgan, postamester.

A MEGGYALÁZOTT ZÁSZLÓ KI-PUCZOLÁSA. McKeesport, Pa., 1909

időbe egy perczig, kettőig, talán háromig is. Még most is hallom, hogy egyszerre halálra dermedten, mint fagyott meg szederjessé vált piczi száján a sírás, hogy nyomat vissza a kis szűk, gyenge torkába szaladt fagyos levegő a panaszos nyöszörgést.

— Aztán betettem az ablakot és átvittem lassu, csendes léptekkel az úszólottat, akit éppen most jégveztem el a halállal, a feleségem szobájába, a bölcsőbe.

— És meg voltam nyugodva. Erősen bíztam benne, hogy a gyermek nem éri meg a reggelt. Nem is csalogtam. A bábaasszonynak, mikor fürdetni akarta, még csak annyi ideje volt, hogy keresztvizet hintsen a kis homlokára; még egyet pihentet levegő után s azután elroppent belőle az élet. Az orvos azt mondta rá, hogy veleszületett gyengeségben halt meg.

— Én pedig a bevégzett jótett, a teljesített apai kötelesség tudatában álltam parányi koporsója mellett s kísértem ki a temetőbe. És ezzel a tudattal éltem mostanáig. Egészen tegnapig, mikor a feleségem toalett-asztalának egy kis rejtett fiókjában, ugyszólván véletlenül, nem is tudom már, a bajszkefemet vagy hajkenesőt kerestem-e ott, egy csomó kék szalaggal átkötött, illatos levelet találtam. Persze, zsebrévagtam a levelesomót s az éjjel a szobámba zárkózva elolvastam egytől-egyig.

— Kellems olvasmány volt, mondhatom. Szerelmes levelek a feleségemhez, amelyekből meggyőződhettem, hogy házasságunk egész ideje alatt esalt, hogy szeretője volt mindig és van most is.

— De meggyőződtem másról is. És ez már irtózatos felfedezés volt. Majdnem beleőrültem, mert megtudtam, hogy gyilkos vagyok. Közönséges gonosztévő, ki előre megfontolt szándékkal öltet meg, gyilkoltam. Elvettem az életet valakinek, akéhez semmi közöm nem volt, aki nem bántott, nem érdekelt soha az életben. Megöltem tévedésből,

janár 4. Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Érdekes lapjának legközelebbi számaiban megjelent azon közlemények, melyek foglalkoznak a mckeesporti magyarság felekezeti és egyleti békéje ellen intézett csunya merénnyel, élénk érdeklődést keltek itten az összes magyarok között. A mult vasárnap egy ref. együletnek, mint a Szűz Mária-Egyletnek gyűlése volt, és mindkét helyen a tagok kezében forgott a „Bevándorló”, melynek közleményeit olvasták és magyarázták.

Mint e lap tudósítója, kötelességemnek érzem, hogy a történetről továbbra is tudassam tiszt. Szerkesztő urat. A Szűz Mária-Egyletnek meg volt tehát tartva a jubileuma mult hó 29-én, de, sajnálattal kell kimondanom az igazságot, az ünnepély nem volt sikeres sem külsőleg, még kevésbé pedig erkölcsileg! A csunya felekezeti háborúnak, melybe a szeretet tanáról megfélekedezt Kovács Kálmán belevezet bennünket, következménye az lett, hogy felekezeti, kársadalmilag és egyleti teljesen különvált az itteni magyarság. A Szűz Mária-Egylet ezen jubileumán, mely pedig oly fényes sikerűnek ígérkezett, teljes kizárólagossággal csak a katolikusok vettek részt. A meghívott egyletek mindegyike önmegszenteltetésére a meghívást, illetve bejelentette elmaradását, mivel erkölcsileg lehetetlennek tartotta, hogy megjelenjen egy olyan magyar ünnepélyen, melyre nézve előre ki lett hirdetve és lapban kinyomtatva, hogy a református egyleteknek testületileg, zászlók alatt, hivatalosan egyetlen kath. templomban sem lehet megjelenniük.

Hallották már ilyet valaha? De hát akkor joggal kérdezzük: Miért lettek meghíva azok a más felekezeti egyletek? Sőt tovább megvünk, és kérdezzük, hogy maga Kovács Kálmán miért hívja meg MINDEN templomi ünnepélyre, sőt még a temető szentelésére is a ref. egyleteket? Hol itt a következetesség? Hol itt a felebaráti szeretet? Hol van az őszinte magyar vendégszeretet?

A mckeesporti református magyarság közül egyetlen lélek sem vett részt az ünnepélyen. Pedig micsoda hatalmas, szép ünnepélyt lehetett volna ez alkalomra szervezni! Mennyire emelte volna a közmagyarság becsületét, ha egyleteink, összeforvva hazafiasságban és magyar testvériségben, együtt ünne-

más helyett, mert nem az volt, akit az élet gyötrelmeitől a halál segítségével megmenteni akartam.

— Két levelet elhoztam magammal. Ezekből meg fog érteni mindent, vizsgálóbíró ur. Ime, az egyik. Tessék elolvasni.

— Ugyebár, érdekes? A feleségem szeretője írja. Örömet fejezi ki benne, hogy boldog szerelmüknek gyümölcse lesz. Ugy beszél a születendő gyermekéről, hogy az az ő gyermeke lesz. És arra kéri az anyját, hogy csokolja meg helyette is minél többször s gondoljon órá, a gyermekük apjára addig is, míg újra találkozhatnak.

— És most itt a másik levél, vizsgálóbíró ur. Ez is nagyon érdekes. Meltóztassék csak átolvasni.

— Ugyebár kiténik belőle, hogy mi-helyt felgyógyult a feleségem, első dolga volt megírni a szeretőjének, hogy meghalt a gyermek, az ő gyermekük. Pedig kár érte, mert mindenben órá hasonlított. A szeme, szája, haja, mind olyan volt, mint az övé. Igaz, hogy tölem is örökölt valamit, az arcán olyan vörös jelet, mi engem olyan csuffá tesz. De hát ez, ha életben marad, lassanként bizonyára elmosódott volna az arczáróról, mert hiszen ők ketten legjobban tudják, hogy apai jegyként nem maradhatott volna rajta, mert nem én voltam az apja, nem az én fiam volt. S mert erre nézve szerelmük hűségét biztosítja, hát a feleségem szeretete elcsirgít a fiát és vizagztalni igyekszik közös gyászukban a szeretőjét.

— Tehát gyilkos vagyok. Megöltem egy életet tévedésből. Akit előre megfontolt szándékkal, születése után alig pár percz múlva a halálba kényszerítettem, nem volt az én gyermekem. Nem volt okom tehát sem irtalomból, sem apai kötelességből, sem szülői szeretetből megmenteni az élet gyötrelmeitől azzal, hogy megöltem. Lelkiismeretem nem hagy nyugodni s ide kergetett, hogy bűnömöt bevalljam és elvegyem méltó büntetésemért érte.

peltek volna ez alkalommal, mint a hogy kellett volna és mint ahogy mindnyájan szeretők voltak. A református-ságban erre nézve megvolt a teljes jóakarát. Mutatja ezt az a körülmény, hogy dacára még a sértő közleménynek is, hajlandók lettek volna az ünnepélyen való részvételre, ha az ünnepélyt egyet el nem követi azt az ildomtalan, melyen megbotránkozató dolgot, hogy csakugyan ujrászentelteti a zászlót azon az okon, mivel az a református templomba lett bevite.

Az a zászló számos esetben, legalább is minden temetés és ünnepély alkalmával be lett vite a koresmákba, hol hűzöz levegő és istenkáromlás fertőzött meg mindent, és ime a szalon-levegő után nem kellett azt ujrászentelni, soha senkinek még csak eszébe se jutott, hogy az a zászló meg van fertőzve, amide mivel református templomba, Isten házába, hol ének és imádság szent hangjai hangzanak szüntelen, vitetett be, tehát ezáltal meg lett fertőzve az a zászló annyira, hogy azt újra kellett felszentelni.

Kérem szeretettel, mutassanak egész Amerikában, nem, az egész világon egy esodamajmot, aki józan észszel hirdetni merészelne olyan becsületen hazugságot, hogy a zászlót a templom levegője inkább megfertőzte, mint a koresmát? Hát ugyan más Istennek ajánlják-e fel a katolikusok az ő zászlójukat, mint a reformátusok? Hát vajjon más szentháromság Istennek dicsőségére építik-e a katolikusok a maguk templomait, mint a reformátusok?

No, de ez nem a mi dolgunk, mert hiszen ezzel végre is tisztában van mindenki, aki a keresztényen vallás tanításától csak valamennyire is át van hatva.

Az ünnepély lefolyásáról csak annyit akarok megjegyezni, hogy az, bár 9 órára volt jelezve, csupán 11-kor volt megkezdhető, és azon csupán a duquesnei Szt. István r. k. egylet küldöttsége és a snoeshoei egylet tagjai közül hatan és 2 tag a monesseni egylettől jelentek meg. A bejelentett többi 11 egylet mind visszamondott. Az egylet anyagilag is nagyon megkárosodott ezáltal. — „A Bevándorló” mckeesporti tudósítója.

AZ AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG STEUBENVILLEI SZÉKÉNEK TÁJÉKOZTATÓJA. A választmány elnöke nyitott meg szép, lelkesítő beszéddel. Általános érdeklődés mellett ismertette az Amerikai Magyar Szövetség keletkezéséről s kifejtette, hogy az ily nagy eszme megvalósítása érdekében el kell nemulni a vizálykodásnak. Majd zúgó tapsvihar közt az Egke Urának áldását kérte a Szövetségre. Utána Kurucz János, a helybeli gróf Apponyi Albert egylet elnöke, és Vasi József, a helybeli Szent Imre herceg egylet elnöke, hatásosan szavaltak, mire a dalárda a Himnusz énekelte, majd Tomka Kálmán vezetése alatt a zenekar eljátszotta a Szózatot és a Himnuszot. — A jelenlétnek ezután mond köszönetet az Amerikai Magyar Szövetség steubenvillei választmányának nevében Ladocsy Mihály, választmányi jegyző.

A LEGUJABB TRENTONI HIR, mely megörvendezett bennünket, az, hogy N. Szabó Ferencz tehetséges és törekvő trentoni honfitársunk beiratkozott a washingtoni egyetemre, ahol felvételt is nyert. N. Szabó Ferencz ur, akinek rokonszenves közéleti szereplésével és egyenes jellemével igen szép karrierre sikerült szert tennie a trentoni magyarság körében is, fogadjon őszinte gratulációkat.

MELEGFÜRDŐ TRENTONBAN. Kosulyák Ádám honfitársunk, akinek virágzó fodrászüzlete van Trentonban, az elmúlt hét folyamán melegfürdőt létesített üzletében vendégeinek kényelmére és szolgálatára. Kosulyák urnak, mint lapunk régi támogatójának ez uton is szerencsét kívánunk legújabb vállalkozásához.

A NEW YORKI MAGYAR SEGÉLYEGYLET IGAZGATÓSÁGI ÜLÉSE. Kedden tartotta a new yorki magyar segélyegylet igazgatósága a házvétel dolgában ülését. Elvben kimondták, hogy a Pearl street sarkán levő házat megveszik és a menház céljaira átalakítják akképp, hogy az a jelen menház bészterződésének lejártával átvehető legyen. Az igazgatósági gyűlés után a bálibizottság ülészeit. Somlyó Arnold bálibizottsági elnök indítványozta, hogy a bált megelőzőleg az idén is tartsanak

VALÓDI, HAMISÍTATLAN CALIFORNIAI VÖRÖS ÉS FEHÉR BOROK — GALLONJA 50 CENT. — CSAKIS HORDÓKBAN SZÁLLITTATIK 10 GALLONTÓL FELFELE. EGY EGÉSZ HORDÓ KÖRÜLBELÜL 50—53 GALLON. Egész hordó rendelésénél a hordót nem számítjuk. INDEPENDENT WINE COMPANY A HEDGESIDE WINEYARD, NAPA, CAL. NEW YORKI KÉPVISELŐJE: MOLNÁR SÁNDOR 290—291 WEST STREET, NEW YORK. Rendelések e címre küldendők.

JÓ VÉR, JÓ EGÉSZSÉG! Jó egészsége csak annak lehet, akinek elegendő tiszta, egészséges vére van. Aki sápadt, gyenge és tisztátalan véru, az használja a MERSITS-ÉLE VAS-MANGAN TABLETTÁKAT. Biztos szer: Vérczegénység, ebből eredő szédülés, fej- és hátfájás elien. A legjobb idegerősítő, sápadt, gyenge egyneket erősít, táplál és a szervezetet egészséges vérrrel látja el. 1 doboz 50 cent. Postán 55c. 6 doboz \$2.50 bértulve. Az ár papírpénz. Money Order, vagy 50c. bélyegben is beküldhető az alábbi címre. Egyedül kapható: A „VÖRÖS KERESZT” ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁRBAN. CLEVELAND, O. 8901 Buckeye Road, 89-ik St. Corner A „HASZNOS TANÁCSADÓ”-t ingyen kapja. Irjon érte.

hangversenyt. Ez indítványt annál szívesebben fogadták, mert Somlyó elnök kötelezte magát arra, hogy a szereplők közreműködését ő fogja kieszközölni. A bál és hangverseny felette fényesen ígérkezik s már az eddigi érdeklődés is biztosítja az anyagi sikert, mely persze a menház érdekeit szolgálja.

EGYLETI JUBILEUM.

A husz éves trentoni magyar egylet.

Trenton magyarságának 11 betegsegelyzo egylete és 5 köre között a legregibb az I. Magyar Társalgó- és Betegsegelyzo Egylet, mely husz év örömeinek, viszontagságainak, jó- és balsorsának tüzpörbáját immár kiállotta.

Ez volt az a mag, amelyet a legelső trentoni magyarok elvetettek s ebből a magból kelt és nőtt ki az a hatalmas törzs, amely ha nem is a legnagyobb, de mindenesetre a legelső és legregibb. A betegsegelyzés eszméje ebben az egyletben valósult meg, öltött testet akkor, amikor még alig volt hire vagy hamva magyar egyletnek, nemcsak Trentonban, de egész Amerikában is. Ez volt az első zászló, amelyet a trentoni magyarok kitűztek, tanujelül humánus gondolkodásuknak, bizonyítékul nemes felfogásuknak, hogy a betegség esetére való segélyezés önmagunkkal és felebarátainkkal szemben tartozó emberi kötelességünk.

Husz esztendő zajlott le azóta az idők végtelenségében s ma büszkén tekinthet vissza az egylet huszestendő multjára, amely sok fáradságos munkának és küzdelemnek szakadatlan láncolatából állott. Nem-e magától értetődik tehát, hogy ezt a nevezetes, évfordulót szép és lelkes ünnepségek keretében akarja az egylet megünnepelni.

Tóth Béla, az egylet megbízásából a következő lelkeshangú felhívást bocsátotta ki a jubileumi ünnepélyre vonatkozólag:

Trenton és New Jersey állam összes magyar egyleteihez!

A Trentoni Első Magyar, Társalgó és Betegsegelyző Egylet husz éves fennállásának jubileumát fogja megünnepelni ez évi február hó 22-én a trentoni Turner Hallban. Magyar szívünk teljes melegevel hívjuk meg az összes trentoni és New Jersey állami magyar egyleteket, hogy ünnepélyünkön való részvételükkel testvéri szeretetüknek kifejezést adni sziveskedjenek. Azzal a szeretetteljes óhajttal várjuk vendégül testvér-egyleteinket vagy azok küldöttségeit, hogy ők is résztvegyenek és osztozzanak a mi örömlünkben és hogy részvételükkel ők is emeljék a mi ünnepélyünk dicső és fényét. Az ünnepély február 22-én, hétfőn este lesz. Testvéreiteinket felkérjük, hogy a részvételüket bejelentésüket Tóth Béla urhoz, 517 South Broad Street, Trenton, N. J., sziveskedjenek intézni, még pedig legkésőbb az évi február hó

20-ik napjáig. Az ünnepély műsorát később fogjuk a közönség b. tudomására hozni. — A Trentoni Első Magyar Társalgó és Betegsegelyző Egylet nevében Tóth Béla.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pázküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: Wharntonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

PAPP MIKLÓS.

Azon honfitársaim részére, kiknek szándékukban van az amerikai állampolgárságot megszerezni, a polgárlevél megszerzéséhez szükséges kérdéseket és feleleteket magyar lejtésben és értelemben nagy fáradsággal kidolgoztam, úgy hogy annak tanulmányozása mellett bárki, aki csak magyarul tud olvasni, megtanulhatja s könnyen leviszágázt és megaphatja a polgárlevélet. Ezen kidolgozott formát bárkinek négy cent postabélyeg ellenében megküldöm. Tisztelettel PAPP MIKLÓS, államilag engedélyezett közjegyző, hajójegy-pénzküldő- és tüzbiztosítást íródjára, 3929 Lorain Ave., CLEVELAND, Ohio.

ELŐFIZETŐINK.

Nyilvános nyugtázás hetenként.

Kellemetlenség elkerülése céljából minden héten e helyütt nyugtázunk a „Bevándorló”-ra való előfizetéseket. A ki az egyik héten akár ügynöknek, akár posta útján fizetett s a fizetés törtéte számban a megtörtént fizetést nem találja e rovatban a nyugtát, a saját és a lap érdekében cselekszik, ha a mulasztásról bennünket haladéktalanul értesít.

Egész évre előfizetett New Yorkban Guth M., dr. Weiss Gyula, Hirsch Bernát, Perczel Béla, Adler Gyula; Indiában Glogovác Márk; Johnstonban Muha András, Várady Sándor, Kurutz Imre, Veres András; Hazemeren Kanadában Procska Mihály; Windberer Nemzeti Bank, Midway-szálloda; New Brunswickon Salléssy Lőrincz, főt. Szemeczey, tiszt. Hamborszky N. B. Pál, Fuchs Armin; Trentonban Boldy István; St. Louisban Ruby A. G.; Freelandon főt. Tutkovics Bertalan.

Félévre fizetett New Yorkban Benzur János, Herman A., Perliczky József, özv. Szokolovszky Jánosné, Nehéz József; Fort Monroeban Kundlák János; Torringtonban Bogár Pál, Bogár József; Nazarethben Szent Péter; Stamfordon Hajnal Imre; Youngtownban Brogley I. A.; South Bendban Rosko F.; New Brunswickban Rui Sebestyén; Leisenringon Varga Pál; Newarkon Groeger Ede; Woodbridge Kuhn József, Lefkovicz József, Nikelszky Béla, Fliás Ferencz, Borsó József; Scrantonban Majoros János; Philadelphában Fleischer József; Benwoodon Nagy Ádám; Johnstonban Hermányi György, Kemény István; Decanben Fejér Pál. Negyedévre fizetett Trentonban Óváry István.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkesztő és kiadja: SINGER MIHALY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13TH STREET. NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

Trentoni iroda: 517 S. Broad Street. Irodavezető: Tóth Béla. Tóth Béla ur egész New Jersey állam területére van a Bevándorló képviselővel megbízva.

Szegedy R. Gyula, 404 Cedar Ave., Scranton. Scranton és vidékén képviseli minden tekintetben a Bevándorlót.

Rády Ferenc ur New York városában képviseli minden tekintetben a Bevándorlót.

Johnstowni iroda: 316 Chestnut street. Irodavezető: Dzubay Emil.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre... \$3.— Egyesült Államok egész évre... \$2.50 Magyarországi egész évre... \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

Trenton offices: 517 S. Broad Street. Manager: Adalbert Tóth.

Mr. Adalbert Tóth is the authorized representative of A Bevándorló for the entire State of New Jersey.

Mr. Julius R. Segedy, 404 Cedar Ave., Scranton, Pa., represents A Bevándorló at Scranton and its vicinity.

Johnstown offices: 316 Chestnut street. Manager: Emil Dzubay.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year... \$3.— For the United States, 1 year... \$2.50 For Hungary, 1 year... \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

Az emberszeretnek megnyilatkozása mindig megörvendeztetni az emberi lelket. Most is örömmel látja az érző ember, hogy mennyire sietnek az olaszországi borzalmak katasztrófa áldozatainak segítségére. Szép dolog. Nemes dolog. Embri dolog.

S mégis kell, hogy elgondoljunk kissé. Hát akkora katasztrófának kell jönni, az emberek százezreinek kell elpusztulni, hogy az emberi szívben az emberi érzés megnyilatkozzék? A kis tragédiákat, melyek épp oly borzalmak, csakhogy mindennaposak, az emberi szem már észre sem veszi?

És míg itt Amerikában milliókat gyűjtene a szerencsétlen olasz áldozatok számára, míg Roosevelt Tivadar magától az országtól egy félmillió dollárt kér az olaszok számára, addig ez a kongresszus a füle botját sem mozgatta meg, amikor Jacobs Creeken, tehát az Egyesült Államok kellő közepén dolgozó emberek a munka vértanúságát szenvedték és gyémántlan árvákat, nyomorgó özvegyeket hagytak maguk után.

Pedig ezeket az özvegyeket, ezeket az árvákat nem a természet meg nem fékezhető hatalma, hanem kapzsi amerikai vállalkozók vétkes nemtörődömsége fosztotta meg a kenyérkeresőtől.

A washingtoni kereskedelmi minisztérium munkügyi osztálya öntudatlanul gyilkossággal vádolta az amerikai vállalkozókat és gyilkosságok elősegítésével az amerikai törvényhozást.

Azt mondja ugyanis, amint ezt más helyütt jelentjük, hogy közel 35 ezer ember pusztul el évente az ipar harcmezéjén, holott még a felének sem kellene elpusztulni, ha az amerikai törvényhozás kellő óvintézkedések létesítésére szorítaná a vállalkozókat.

S míg itt büntetlenül gyilkolják ekképp az embereket, azalatt ez a képviselő népség krokodilus-könyveket ont az olasz katasztrófa felett.

Budapesten a Petőfi-Társaság majdnem kibuktatta Molnár Ferenczet, az „ördög” szerzőjét. Az a gárda, mely a budapesti irodalmi társaságokban basáskodik, manap talán kibuktatta volna magát — Petőfit is.

AMERIKAI DOLGOK.

ROOSEVELT AZ OLASZ ÁLDÓZATOKÉRT. Roosevelt Tivadar elnök az olaszországi áldozatok érdekében a következő „üzenetet” küldte az Egyesült Államok kongresszusához: Azt a szívrondító katasztrófát, amely Olaszország népét sújtotta, nyomor és inség követi. Azok az emberek, akik életüket megmenteni bírták, elpusztítva látják hajlékukat és az alkalmat kenyérük megkeresésére. A civilizált községek igényeinek kielégítésére létesített gépezet megbénult s így kivételes nyomorral vagyunk szembeesve, amely nyomor enyhítése körül az emberszeretnek nem szabad nemzeti határokat ismerni. Itáliának kulturális szempontokból adósi vagyunk mindannyian, de nemcsak ez, hanem a barátság, mely köztünk és Olaszország között fennáll, s az Olaszországból bevándorolt amerikai polgárok ragaszkodása szülőhazájukhoz, valamint a bőség, melylyel egy jóságos gondviselés bennünket megáldott, gyors és határozott segítségre köteleznek bennünket. Jövő-hagyásunknak reményében a Celtic és Culoza hajókat a szerencsétlenség színhelyére rendeltem, ahol, mihelyt a megbízást megkapják, szét fogják osztani azt a háromszázezer dollár értékű élelmiszert és ruhaneműt, melyet magunkkal vitték. A hazatérő hajórajnak nyolc hajóját kirendeltem Olaszországba, hogy az ottani kormányok rendelkezésére álljanak szükség esetén. Ajánlom, hogy a kongresszus az élelmiszerek kiosztását jóváhagyja s hogy ötszázezer dollárt megszavazzon, mely összeg az olasz kormány közbejöttével a nyomor enyhítésére fordíttassék. Indítványozom, hogy az 1902-ben a Mount Pelée-i katasztrófa alkalmából hozott törvényhez hasonló törvényt hozassék. Roosevelt Tivadar.

IT TÁ TÉL. Tegnap, csütörtök óta ugyancsak keményen köszöntött be a tél. A nyugati államokból beérkezett jelentések szerint a váratlan fagyok kárt tettek már emberek és állatok életében. Itt New Yorkban még nem vagyunk ennyire, de az emberek dideregnek és — vörös orral szaladgálnak az utcákon.

ISMÉT EGY ANYAGYILKOS. Finn Pál brooklyni betűszedő részleg állapotban egy hatalmas konyhakéssel megtámadta az édesanyját. Vagy tíz szürést ejtett rajta, aztán otthagya a szobában, ahol nemsokára ki is adta a lelkét. Az anyagyilkos borzalmas tetének elkövetése után egy ideig ezáltal csavargott az utcán, majd elment a rendőrségre, ahol bevallotta tetét. Persze, letartóztatták.

HALÁLA KERGETI EGY ÁLOM. Dusenberry Edwin, egy new yorki hétvenéves aggasztán a minap éjjel megálmodta, hogy a felesége meghalt. A szegény öregemberen annyira megrémült, hogy beretvával megvágta a nyakát. Nem bírt ugyan nagy sebet ejteni magán, de a vérérszesség folytán mégis meghalt, mire a kórházba vitték.

FELEMELIK AZ ELNÖK FIZETÉSÉT. Washingtonból jelentik, hogy a szenátus pénzügyi bizottsága magáé vá tette Bourne szenátornak abbéli javaslatát, hogy az elnök fizetését ötven ezer dollárról felemeljék százezerre. Ennek ellenében törölni fogják azt a huszonezer dollárt, amelyet évente utazási czélokra bocsátanak az elnök rendelkezésére.

MUZSLAY JÓZSEF UR

fogja a mai naptól kezdve PITTSBURGON és VIDÉKÉN a „Bevándorló”-t képviselni. Midőn Muzslay urat ezenel bemutatjuk az olvasóközönségnek, egyuttal jelentjük, hogy Fabry Alfréd urtól megvontuk a képviselőlet.

AKI oly helyekről, hol a munka már megindult, az ottani honfitársak pontos címeit hozám beküldi, a legujabb és legteljesebb „Magyar-Angol Tolmács”-ot vagy más hasznos tárgyat kap tőlem ajándékba. Cím: JOHN NEMETH, banker, 457 Washington street, NEW YORK.

Magyar fogorvos. Foghúzás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés. DR. FRANK KERN. 233 EAST, 10 UTCA, NEW YORK. — Az első és második Ave. közt. — RENDEL: Reggelt 10-tól est 8-ig. VASÁRNAP: Reggelt 10-től délután 1-ig.

KISS EMIL. 104 SECOND AVE., NEW YORK. Közjegyző, bankár, az összes hajótársulatok ügynöke. — KERJEN ÁRJEGYZÉKET. —

TRENTONI GŐZFÜRDŐ. TÖRÖK ÉS OROSZ FÜRDŐK. 132 NORTH WARREN STREET, TRENTON, N. J. Jegyek Tóth Béla urnál is kaphatók: 517 S. BROAD STREET.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajógyárosítók egyikének. Fiókirodák: Wharntonban, Alphon, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kerjen árjegyzéket.

A NAGYVILÁGBÓL.

ANDRÁSSY AZ ANNEXIÓRÓL. Egy kedden beérkezett kábelsürgöny szerint Andrásy Gyula gróf magyar belügyminiszter az egyik budapesti lapban Boszniának és Hercegovinának annexiójáról vezérezikkezett. Azt kábelezik, hogy Andrásy ezzel a czikkkel nyomást akar gyakorolni Ausztriára a katonai egyezség létesítése dolgában. A kábel szerint Andrásy fejtegette, hogy az annexiót a nagy-szerb agitáció tette szükségessé, mert egyes Balkán-államok terjeszkedési vágya veszélyezteti a kettős birodalomnak nagyhatalmi állását. Magyarország legnagyobb érdeke forog kockán, mert egy keletj háboru állami integritását veszélyezteti. Ez okból szükséges, hogy Ausztria és Magyarország között a katonai egyezség mihamarabb tető alá hozassék. Ez pedig csak úgy fog megtörténni, ha az ellentétek igazságos módon fognak elsimittatni.

BONYODALMAK SERBIÁBAN. Milovanovits, szerb külügyminiszter, egy parlamentj beszédében odanyilatkozott, hogy Ausztria és Magyarország állandóan veszélyeztetik Szerbiát és a Balkán-államokat. Aehrenthal osztrák-magyar külügyér erre Forgách gróf belgrádi követ útján felvilágosítást követelt, de a szerb külügyminiszter kitörően válaszolt. Valószínű, hogy erre megszüntetik Szerbiával a diplomáciai összeköttetést. A szerb kormány erre lemondott, de a szerb király nem fogadta el a lemondást. Londoni sürgönyök felette válságosnak mondják a helyzetet.

CASTROT MEGOPERÁLTÁK. Venezuela volt elnöke kedden műtétnek vetette magát alá egy berlini magánkórházban. A műtét felette veszélyes volt s így Castro annak végrehajtása előtt a következő nyilatkozatot tette közzé: Megnyugtatómra szolgál ez a műtét, mert végrehajtásával el fog múlni a hir, hogy én más okokból jöttem Németországba. — A műtét kitűnően sikerült és Castro ur a körülményekhez mérten jól érzi magát.

A JEKATERINOSLAVI HALÁLOS ÍTÉLETEK. Említettük a Bevándorló keddi számában, hogy a hadbírósg 41 munkást halálra ítél, mivel ezek a sztrájkolók közé tartoztak, a kik Oroszországban a vasuti forgalmat megbénítani akarták. Ujjában, egy későbbi kábelsürgöny szerint, még 15 embert ítéltek halálra és tízennégy halálós ítéletet már végre is hajtottak. Most azt kábelezik Szent Pétervárról, hogy Khomyakoff, a дума elnöke, kihallgatás után a czárnál, akinél kegyelemért könyörgött az elítéltek számára.

A VÁLASZTÁSOK FRANCZIASZÁGBAN. Párizsból jelentik, hogy a legutóbbi képviselőválasztások alkalmával a radikális szocialisták tizenöt, a független szocialisták két új kerületet hódítottak meg.

FORRADALMI MOZGALOM KHINÁBAN. Amoyból kábelezik, hogy a Mandzsuriaiban Mukden mellett egy forradalmi mozgalom terjedőben van. Ezer forrongó katonát a kormány csapatai visszanyomtak. A forradalmi párt ügynökei lázasan toboroznak újonczokat.

ZAVAROK INDIÁBAN. Calcuttából jelentik, hogy a mohamedánusok és hinduk között létező vallásos surlódások nagyobb arányokat öltöttek. Angol katonák a hinduk közé létek. A hinduk megostromoltak egy török templomot, a szent edényeket darabokra zúzták s a falak egy részét lerombolták. A templom védelmére kivonult katonaságot a fanatizált hinduk megtámadták. Erre azután a katonák a nép közé létek. Sokan ottmaradtak a helyszínen, számosan veszélyesen megsebesültek.

A SZERBEK BÉKÁT NYELNEK. Említettük fennebb, hogy a szerb külügyér ellenséges beszéde folytán Forgách belgrádi nagykövetet vissza akarták hívni s hogy nagyon feszültté vált a viszony Szerbia és Ausztria és Magyarország között. Egy újabb kábeljelentés szerint a szerbek most békát nyeltek, amennyiben külügyérük kijelentette, hogy beszédét nem mondta el sértő szándékkal s hogy rosszul interpretálták azt.

OROSZ HAJÓ ÖSSZEÜTKÖZÉSE. Odesszából jelentik, hogy a Fekete-tengeren a Swiatoslaw nevű orosz gőzös összeütközött a Poseidon nevű görög gőzössel. Az orosz hajó három percen belül elcsúszott. A 38 legény közül csak négyen menekültek meg azzal, hogy a Poseidonra ugrottak. A többiek a hullámok közt lettek sirjukat.

NÉMETORSZÁG HALÁJA. Carnegie András, az amerikai aczéllírály, félmillió márkát adományozott egy berlini gyógyintézet javára. A német császár ezt a nagy adományt az Egyesült Államok nagykövete útján köszönte meg. Carnegiet a berlini intézmény megválasztotta tiszteletbeli tagjául.

AZ OLASZ KIRÁLY FOGADJA AZ AMERIKAI NAGYKÖVETET. Egy Rómából tegnap beérkezett kábelsürgöny szerint az olasz király magánkíhallgatás fogadta Griscomot, az Egyesült Államok római nagykövetét. Griscome értesítette a királyt az amerikai kongresszus részvételéről és segélyakciójáról. Griscomot fogadták szerencsekívánatokkal, amiért mesés gyorsasággal és céltudatossággal állították az odaérkezett amerikai hajókat a segély-mozgalom szolgálatába. A Rómában élő amerikai hölgyek is alakítottak egy segélybizottságot s az olaszok nem győzik eléggé dicsegni az amerikaiak bőkezűségét.

HAMIS BIZONYÍTÉKOKAT GYÁRTOTT. Szent Pétervárról kábelezik, hogy Zavaritsky ezredes, a wladivosztoi titkos rendőrség feje, politikai perekben hamis bizonyítékokat gyártott. Ezt most rábizonyították, mire lefokozták és négy évi börtönre ítélték őt.

A ZAVAROK KHINÁBAN. Említettük már, hogy a főkanzellár, Youan Shi Kait, megfosztották hivatalától. A nagyhatalmakat a kínai kormány arról értesítette, hogy nem kíván nekik a főkanzellár elbocsátása dolgában felvilágosítást adni. Ez a híradás egy pekíngi kábelsürgöny szerint a nagyhatalmak képviselőit gyűlésre hívta egybe, amelynek eredményét még nem hozták nyilvánosságra. — Ugyanaz a kábelsürgöny jelenti, hogy a forradalom Mandzsuriaiban egyre terjed s hogy a kormány csapatai hét falvat felgyújtottak, hogy kiszorítsák azokból a forradalmárokat. A forradalmi párt tizenhat falnak van a birtokában még. A kormány csapatai, mihelyt e falvak közelébe jutnak, ezeket is fel fogják gyújtani.

OLVASÓINKHOZ! Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, akik az előfizetéssel hátraleltek vannak, hogy ezt a hátralékok HALADEKALANUL beküldésük sziveskedjenek. A postafiórnyéknak értelmében további halasztást nem adhatunk s így, amennyiben a hátralékosok e felhívásnak eleget nem tesznek, czímükre a lapot tovább nem küldhetjük. Minden pénzküldeményt így czímzendő: Bevándorló, 327 East 13 street, New York.

„A BEVÁNDORLÓ” kiadóhivatala.

JÓ KERESÉST. Tanuljon bábaságot. Oly helyekre küldjük, ahol tanult bábákra szükség van. Irjon e címre: BÁBAKÉPZŐ INTÉZET. 8911 Buckeye Road, Cleveland, O.

KAIL G. ÁRPÁD BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE. — Alapított 1890-ben. — Közjegyzői iroda úgy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az 6-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban. UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

WÁRADY LAJOS. Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése. PÉNZKÜLDÉS AZ 6-HAZABA. Az összes hajóvonalak képviselője. HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA. magyar közjegyző. 440 S. Broad St., Trenton, N. J.

John R. Pfarr. 319 BROAD STREET, JOHNSTOWN, Pa. Szálloda, ahol igazi Molnár-féle borok és pálinkák kaphatók. Finom magyar kislógálás. (márcz. 1.)

Pallas Hotel. 528 WASHINGTON AVE., JOHNSTOWN, Pa. A magyarság találkozási helye Johnstownban. Különböző sörök, importált borok nagyban és kicsinyben jutányos áron kaphatók. BETTERMAN GUSZTÁV, tulajdonos.

Hazai Dolgok.

Megtevelyedett pap.

BUDAPEST. Szuronyos börtönőr kíséretében, darócruhában jelent meg a budapesti királyi tábla első büntető tanácsa előtt Angyal Béla volt római katolikus segédlelkész. A fogházban hatalmas fekete bajszot növesztett s így bátran keveredhetik a többi fogyvezek közé anélkül, hogy felismernek. A bűn ösvényére jutott lelkipásztor előbb Ipolyszéken, majd Miskén káplánkodott. Később föltettes hatóságának engedelmével a fővárosba jött s itt hónapokon keresztül Gütler Dénes név alatt lappangott. Budán egy borbélyműhelyben fogták el, miután már tömérdek lopást követett el. Angyal Béla aztán kezdte meg bűnös üzemelt, hogy Zsigmond Mihály vagyonos ipolyszéki gazda nevét kibocsátói, Pap József ugyanottani lakos nevét pedig forgatói minőségében ráhamisította két darab 500—500 koronás váltóra s ezek közül az egyiket tavaly május 14-én, a másikat május 28-án az Unio című hírlapvezetkésznél értékesítette. Ezenkívül mikor még Ipolyszéken káplánkodott, megkérte a két gazdát, hogy álljanak érte jót egy 100 koronás váltón. A káplán aztán a kitöltetlen váltót 100 korona helyett 900-ra töltötte ki s a ballagárgarnati takarékpénztárnál leszámitoltatta. Miskén tartózkodása alatt pedig a pestmegyei népbanknál Serfőző András vagyonos földmives ingatlanaira akart nagyobb kölcsönt felvenni Varga Antal és Markó András kezességével. Ez a terve azonban nem sikerült, mert Varga, akit arra kért fel, hogy a banknál mint Serfőző András szerepeljen, feljelentette a székhelyes szentatya. A feljelentésközött még Reichert Dávid budai kávé és csatlakozott, akitől tavaly tavasszal egy 610 koronáról szóló hamis betétkönyv alapján 174 koronát csal ki. A budapesti királyi ügyészség két rendbeli magán- és egy rendbeli közokirat-hamisítás, valamint egy rendbeli csalás büntette miatt emelt vádat Angyal Béla ellen, akit a törvényszék másfelvéli börtönre ítél. A budapesti királyi tábla Frenreisz István elnöklésével Balogh György főügyész-helyettes indítványára a vádlott büntetését két esztendőre emelte fel.

Sajtópör egy tércze miatt.

BUDAPEST. Krudy Gyula fővárosi író a múlt év április 7-én a Tolnai Világlapja című szépirodalmi képes hetilapba „Bucsak Janosi tragédiája” ezímen térczát írt. A térczának egész tartalmát, történetét Bucsak György asztalosmester, Bucsak Dániel géplakatos, Bucsak János hentesmester nyíregyházi lakosok, ifjú Bucsak György asztalossegéd budapesti lakos magukra nézve sértőnek találták s ezért rágalmazási sajtópört indítottak Krudy Gyula ellen. A budapesti büntető törvényszék most tárgyalta ezt a rágalmazási sajtópört Thold Béla elnöklése alatt. A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy ő a főmagánvádlókat nem ismerte soha s így őket vagy az ő családi körülményeket sérteni s nyilvánosságra hozni nem akarta. A vádlóknak ezen nyilatkozatát a főmagánvádlók elfogadták elégtételül s panaszaikat visszavonták. A bíróság ezután Krudy Gyula ellen megszüntette a további eljárást.

Megszegett család.

ALSÓKUBIN. Bezzine árvamegyei faluban Poplán István gazda portáján egy anyajuhon kiütközött a veszettség. A vizsgálat megállapította, hogy a juh harmincz nappal ezelőtt egy veszett kutya megharapta. Időközben az anyajuh kis bányának adott életet, ezt a gazda családja megette és az anyajuh tejét is naponként elfogyasztották. Az a kérdés merült fel most már, hogy a veszettség író nyavalójára megfertőzte-e a családot. A Pasteur-intézet ez ügyben azt táviratozta az alsókubini szolgabírónak, hogy a fertőzés valószínűleg megtörtént, küldjék fel a szerencsétlen embereket az intézetbe, majd alaposabban megvizsgálják. A gazda azonban kereken megtagadta a felutazást. Kényszeríteni nem lehet rá, mert erre nincs törvény. Most érdeklődéssel várják, mi sorra jut a gazda, feleségével és tízhónapos csecsemőjével, mert az anyatej ezt is megfertőzte.

Szülő gondatlanság.

ALMÁS. Biharmegye. Két árthatlan gyermekleány esett áldozatul a szülő gondatlanságnak Prunár György kovácsmester házában. Prunár a feleségével eltávozott hazulról s Mária névű kis gyermeküket Somály Ilonkának, rokonuknak őrizetére bízták. Es-

tefelé a leány rakni akart a tűzre s egy kipattanó szikra lángra gyújtotta a kemence előtti kenderesomót. Somály Ilonka ijedtében nem tudott védekezni és a tűz hirtelen elborította a szobát. A leány megragadta a kisebbiket, de mire az ajtóhoz ért, eszméletét vesztre összerogyott. A szomszédok a kitűzőlő füstrel vették észre a szerencsétlenséget és úgy siettek a gyermekek mentésére. Azonban egyik sem tért már többé eszméletre. A kis Mária azonban meghalt. Somály Ilonka sebei olyan súlyosak, hogy életbenmaradásához semmi remény nincs.

Tíz asszonyt exhumálnak.

ARAD. Az itteni ügyészség letartóztatta Viki Pálné máriaradnai bábát. Csak az a bűn terheli, hogy a már nem ismeretlen titkos operációkkal egész sor asszonyt ölt meg. Három közülük radnai, kettő pedig a szomszédos falvakból való. Hanem ezzel még nincs vége a bűnlajstromnak, egyéb véres üzemelt is lehettek, mert az aradi ügyészség tíz holttest exhumálását rendelte el. Ez a rémes asszony már évek óta úzi manipulációit.

A rablógylkos felesége.

ARAD. A rendőrség szabaddábra helyezte a kilenczerezes rablógylkoság tettesét, Gecei Sándornak feleségét, mert ez az előbbi vallomását megváltoztatva, tagadja, hogy bármi része volna a gyilkosságban, sőt azt sem tudta, hogy férje honnan szerezte a gyilkosságnál talált bűnjelkeket. Különbö a rendőrség legerélyesebben folytatja a nyomozást megállapította, hogy az áldozatok megfojtására használt nagy harapófogót Kovács János aradi lakosnál készítették. Bebizonyítást nyert az is, hogy az elfogott Kádás Havel Jenő kereskedősegéd Geceinek egyéb bűncselekményekben segédkezett.

Az önként jelentkező gyilkos.

BAJA. Néhány nappal ezelőtt eszméletlen állapotban véresen találták Nagy István gazdaembert s feleségét. A rendőrség nyomozása eredménytelen volt. Minap aztán felkereste Mayer József rendőrorvezetőt egy csavargó kinevezési 18—20 évesnek látszó ember s a következő vallomást tette:

— A nevem Cseszlár István. A lelkiismeretem nem akar addig nyugodni, amíg el nem jövök ide és rettenetes tettemet be nem vallom. Minap éjszaka Sükösdön megszálltam egy Pista bácsi nevű parasztnál. Hajnalban összevesztünk a subája miatt és akkor egy baltával leütöttem az embert. Nagy izgalomban berohantam a szobába és az ágyban fekvő asszonyt is leütöttem, azt se tudom, hogy miért. Amikor a véres munkát elvégeztem az asszonnyal is, vissza akartam menni a cipőmért, de hogy Pista bácsi hörgött, féltem s így az ő csizmájában szöktem Bajára. Azóta it bujkáltam, de nem bírom ki, mindig előttem van a két meggyilkolt ember véres feje. Eljöttem, tartóztassanak le.

Erre Mayer rögtön letartóztatta Cseszlárt s átadta a csendőrségnek.

Kulturünnep.

BEREGSZÁSZ. A Beregmegeyi Magyar Közművelődési Egyesület 25 éves fennállásának ünnepezt. A diszközgyűlésen — melynek elnöki tisztét Schürger Ferencz alelnök töltötte be — Apponyi Albert gróf miniszter Gulácsy István alispán utján képviseltette magát. Elmaradásukat Firczak Gyula munkácsi püspök és Schönborn gróf kimentették. Széll Kálmán, az Országos Közművelődési Tanács elnöke üdvözlő-táviratot és Halász Ferencz miniszteri tanácsos üdvözlő iratot küldött. Rhédei János titkár jelentésében a 25 éves múlt év tevékenységét s a legközelebbi év tevékenységét vázolta. Schürger Ferencz a közművelődési egyesületek nemzeti jelentőségéről tartott előadást. Szentpétery Endre ügyvezető igazgató ismertette a jutalmazott tanítókat érdemeit s a jutalmakat kiadta. Az első, Halász Ferencz-díjat Bárány Dezső polenai állami tanító, a

Nemzeti Kaszinó díját Szidor végmártonkai gör. tanító nyerte el.

A közművelődési egyesületek országos kongresszusáról s az Országos Közművelődési Tanács megalakításáról szóló jelentést örömmel vették tudomásul s ennek részére évi 60 korona tagdíjat szavaztak meg. A számvizsgálóbizottság jelentését többrendbeli módosítással tudomásul vették. A vármegye területén közművelődési napok rendezését egyelőre 8—10 községben határozták el. A szabadtanítás terén buzgólkodó lelkészeket és tanítókat, esetleg más intelligens egyéneket minden előadásért 10 koronával jutalmaz. Beregszászban munkásgimnázium szervezését határozták el s ennek igazgatójává Rhédei János kir. s. tanfelügyelőt választották meg. Az egyesület 1909. évi költségvetését 6018 korona bevétellel s 5608 korona kiadással állapították meg.

A központi választmány egyharmad részét kisorsolták s újra megválasztották. Az üresen levő helyre Nyers Károly tanárt választották be. A diszközgyűlésből Apponyi Albert grótot és az egyesület megalkotóját, Halász Ferenczet táviratilag üdvözölték.

Zenélés a magyar s ó miatt.

DÉVA. A hunyadmegeyi Martinesi községben, az újra épült községi iskolára felszögeztek a magyar feliratot, mire a nép fellázadt és a tábla levételét követelte. Az iskolaszéki elnök a lakosságnak megmagyarázta, hogy a magyar czimtábla feltevést a törvény rendeli és az ellen nem tehetnek semmit, azonban a feligazgott tömeg éjjel az iskolát megrohanta, összerontotta és teljesen hasznavehetetlenné tette. A községben a rend helyreállítására nagyszámú csendőrséget összpontosítottak.

Farkasoktól felfalt lelkész.

ERZSÉBETVÁROS. Heckerz Frigyes, a nagyköllömmegeyi evangélikus lelkész minap éjszaka kocsin indult Segesvárra; utjában egyszerre csak nyolcz kitézett farkas támadta meg. A pap a vérengző állatok közé lőtt és egyet közülük le is terítette. A pap örvendő, hogy megszabadult a veszedelemtől, leszállt a szekérről, hogy az elejtett farkast feltegye és magával vihesse. Míg ezzel foglalatokodott, egy pillanat alatt ott termettek az imént emennekült farkasok és a lovaknak estek neki. A lovak megijedtek, futásnak eredtek és vágatva rohantak a falu felé. A válhidi kocsmá közelében felfordult a szekér és maga alá temette a kocsiat, akinek jajveszékeltésére a kocsmában levő emberek kirohantak és veszélyes helyzetéből kiszabadították. A kocsiat aztán elbeszélte nekik a pap esetét, mire az emberek fegyvert és fejszét ragadva, a pap megmentésére siettek, de a színhelyre érve, már nem találtak egyebet, mint a farkasok által szétmarchangolt pap ruhájának foszlányait, szemüvegét és csizmaszárát, amelyikből a lábzsár is ki volt rágva. A szerencsétlen pap családja iránt az egész vidéken nagy a részvét.

Kivándorlási főfelügyelőség.

FIUME. Bajza kivándorlási főfelügyelő lemondása folytán megüresedett főfelügyelői állást nem töltik be. Az ezzel járó hivatalos teendőket gróf Wickenburg István kormányzó-helyettes fogja végezni.

Hajójegés.

FIUME. Az osztrák Lloyd-társaság Vorwertz nevű gőzösének második számú raktára kigyuladt. A raktárban olaj, liszt és kőszén volt elhelyezve nagy mennyiségben. A tűz úgy keletkezett, hogy a második számú raktár összefügg a gépházával és abban a kis kazán, amely a darugepeket hajtotta, eddig ismeretlen okból átizzasztotta a válaszfalat. A tűz nagy gyorsasággal átterjedt a három számú raktárra is és mostanáig egészen a hajókabinokig terjedt. Mindenféle éghető anyagot kihordtak a többi raktárból a szá-

razra. A tűz oltására megjelent az államvasuti, a réshivatali és a városi tűzörség, míg a hajónak a tenger felőli oldalán a Klotild, Előre és buvárhajók segítőknek. Megjelent az égő hajó mellett horgonyzó Caronia Cunard-gőzös nagyszámú legénysége is. Hosszas munka után sikerült a tüzet lokalizálni. A tűz miatt az egész kikötőt elzárták. A tűz oltásánál hét hydrans dolgozik, de a nagy kőszénkészlet miatt az oltás nehéz. A tűz nagy ijedelemet okozott, mert az égő hajó közelében van az Adria-társaságnak három nagy raktára.

Gyilkosság véletlenségéből.

HAJDUDOROG. Megrendítő szerencsétlenség játszódott le a Kupferstein-féle tanán. Vincze Miklós 38 éves dohányör bement a Kupferstein-féle tanán levő dohányimitóba, ahol akkor csak Horváth Mihály 17 éves dohánygyári suhancz tartózkodott. A dohányör revolvert vett elő s odaszólt a fiúnak:

— Hadd szóljon a nóta, mert mindjárt lövök.

A fegyvert nekiszögezte a kis fiúnak s tréfás hangon mondta:

— Most meg fogsz halni. Alig hogy kimondta a szót, a fegyver eldőrdült s Horváth Mihály holtan esett össze. Vincze Miklós erre elszaladt a fiu édesanyjához s bejelentette, hogy a gyermeket véletlenül megölte. A csendőrségnél is jelentést akart tenni, de akkorra már letartóztatták. A tragikus véget érte gyermekét Horváth Zoltán dr. törvényszéki orvos boncolta fel.

Gyilkosság boszúból.

HERCEGFALVA. Fejérmegye. A községben minap éjjel gyilkosság történt. Herczegfalván a legények örökös hadilábon állnak egymással, s ha alkalom kínálkozik, egész csatát rendeznek, amikor aztán rendszerint vér szokott folyni. Most legutóbb is esti időben összetűztek a legények s a verekezésnek Kiss József 22 esztendő legény áldozatul esett. A szerencsétlen embert vaslival úgy össze-vissza szurkálták, hogy nyomban belehalt sebeibe. A gyilkos kilétét a csendőrségnek még

nem sikerült megállapítani. Székesfehérvárról Sárkány Ferencz vizsgálóbíró és dr. Pataky Ármán törvényszéki orvos a vizsgálat és boncolás mezejéig se végezt a helyszínére utaztak.

A falubíró.

JÁSZSZENTANDRÁS. Szörnyen hatalmas ember volt a falujában a községi bíró, aki hatalmát érezte is mindenkivel. A tavasszal összeszólkózott három tehető gazdával, akik aztán a szó szoros értelmében agyonverték. A szolnoki esküdtbírósg dr. Ledniczky Jenő védelme után elítélte Bordás Bálintot és Kaszab Ignácot hat havi börtönre. A harmadik vádlottat, Kovács O. Józsefet felmentette.

Lovak a vonat kerekai alatt.

KAPOSVÁR. Az Aranyos-pusztá mentén legelő ménesből néhány csikó a vasuti töltésre tévedt a nagy kőben. A robogó vonat vezetője nem láthatta a csikókat, amelyek rémületükben a mozdony felé iramodtak. Három csikót ütött el a gép, egy a kerek alá került s össze-vissza zuzódt. A állati ronsot körülbelül száz méternyire szolta a vonat. A másik csikót le kellett szurni, annyira megbesesült. A harmadik nyomorék maradt. A kár 900 korona. A vonat csak egy órai késéssel haladhatott tovább, mert csak nehezen lehetett eltávolítani a hus- és bőrcsafatokat a vonat kerekéről.

Betörés egy iskolába.

KARCZAG. Minap éjjel ismeretlen tettesek betörték az itteni ref. gimnázium tanári szobájába s ott minden szekrényt és asztalfiókot feltörték, de csak egy tanár fiókjában lettek egy koronát. Azután feltörték az igazgató irodáját is, melynek asztalfiókjában 4 koronát találtak; a Wertheim-szekrényt azonban érintetlenül hagyták. A

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyzárúsítók egyikének.

Fiókirodák: Whartonban, Alphon, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGBIZTOSABB

HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZK ÜLDÉSRE

SCHWABACH és FIA

KÉT MAGYAR BANKHÁZA

1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE, a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

PÉNZUTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK

15 WILLIAM STREET = NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ

RÓTH PÉTER Mgr.

NEW YORK, 145 MÄSODIK AVENUE, A KILENCZEDIK UTCZA SARKÁN.

Kitünő ételek és italok.

Kitünő ételek és italok.

A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE. SZOMBAT ÉS VASÁRNAP ESTE ELSŐRANGU CZIGÁNYZENE.

OLCSÓFARMOK

NORFOLK, nyolczvanczer lakossal bíró város szélén, a déli állatok kereskedelmi központján van 300 farm egymás mellett.

Hungarian Farm Colony

Kitünő zöldség, gyümölcs- és szőlőtermelő, valamint búzát termő fekete föld. HUSZ holdas farm 320 dollártól 600 dollárig. Három szobás új lakóház és új istálló 4 jószág részére 200 dollárért. Négy szobás ugyanolyan istállótól 240 dollár. Fizetendő a vételár harmadrésze. Felvilágosítást ad a tulajdonos

SCHAEFER & RÉDAY

103 PLUME STREET,

NORFOLK, Va.

ELSŐ NEMZETI BANK, LEECHBURG, PA.

FIRST NATIONAL BANK

Beszélnék magyarul.

Összes tőke \$450.000.

IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingsmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thompson. ÜGYVEZETŐ: Albert E. Windt.

A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK egy az Egyesült Államok, mint Pennsylvania állam bankfelügyelete és közvetlen ellenőrzése alá tartozik. AZ ÖN BETÉTEJE ezen bankban teljesen biztos és előleges felmondás nélkül bármikor kivethet.

BETÉTEIT EGY DOLLÁRTól feljebb posta útján is küldheti és mi azonnal megküldjük önnek a betétkönyvecskét. PÉNZT KÖLÖNDÜNK a világ bármely részébe a legjutányosabb áron és a legrövidebb idő alatt.

AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökül lévén, hajójegyeket nálunk a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat. Kérjen bővebb felvilágosítást leveleleg. CZIM:

FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA.

betörésnél a tettesek alkulesokát és furkát használtak. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

Szüret a hóban.

KECSKEMÉT. Már két hónapja elmult a rendes szüretelés, Kecskemét néhány nagyobb szőlőtelepén még ma is szüretelnek. A tökéket bár vastag hó lepi, mégis dolgos munkáskéz szedi a mézész szőlőt, hogy abból finom borokat préseljenek. Miután a későbbi must cukortartalma 4-5 fokkal nagyobb, mint október elején, így az idei decemberi must 20-30 fokos lett, ami csak a bor kiválóságát mutatja.

A prészában.

LETENYE. Nagy mulatságot csapott a minap Mikó István parasztgazda több társával a szőlőjében. Éjfélkor a mulatók hazamentek, csupán Mikó maradt a prészában. Itas fővel a tűz mellé telepedett és elaludt. Közben tüzet fogott a ruhája s a szerencsétlen ember csak akkor ébredt fel, amikor már mind a két lába elégett. Mikó iszonyu kínok közt végigdőlte két napig a kórházban, aztán belehalt a seibeibe.

Gyilkos tizenhét éves menyecske.

LIPCSE. Máramaros megye. Minap délen halva találták Gaborác György jómódú ruthén parasztgazdát. A meggyilkolt ember hullája az istállóban nagy vértócsa közepén hevert, feje több helyen baltaütésektől összevissza volt zuzva. A gyilkosság híre a csendőrség nyomozni kezdett. A gyanu a meggyilkolt ember 17 éves neje ellen irányult, akivel csak 5 héttel ezelőtt kelt egybe. Az asszony csakhamar bevallotta szörnyű tetteit. Elmondta, hogy férje házasságuk első percétől kezdve üldözött féltékenységgel. Később napirenden volt a perpatvar, miközben férje több ízben brutálisan megverte. Ezelőtt 2 héttel elhagyta az urát. Minap visszatért hozzá, de férje újra szidalmazta s azzal fenyegette, hogy megöli s olyan asszonyt vesz el, aki jobban fogja szeretni. Delféle segített a férjének vizet hordani a marhák számára. Amíg férje itatta a marhákat, az asszony baltát ragadott s azzal halántékára sújtott. Amikor látta, hogy férje még életben van, borzasztó félelem fogta el s ujbló néhányszor sújtotta fejére, majd pedig elmenekült a gyilkosság színhelyéről. A csendőrség a még gyermekkorban levő asszonyt bebeszélte a máramarosszigeti ügyészség fogházába.

Pandur bácsi motollája.

LÖVŐ. Sopron megye. Pandur József bácsi itt lakik, Sopron megyében és, kérem, az a foglalkozása, hogy kapta magát és feltalálta a perpetuum mobilet. Ez mindenesetre szép dolog, sőt nevezetes dolog, mert ezt Józsi bácsi kívül eddig senki se találta fel. Meglássák, ebből még világhírűség lesz. Jó Pandur mester is ezt kívánja, mert levelet írt, írván, adassék nyíltan és bátran a világ tudtára, hogy Lövében feltalálta a perpetuum mobilet. Ime, elégség tette Pandur bácsi óhajának, most már tudja a világ, hogy forog, kelepel, zakatol, dolgozik Lövön a legújabb ördögmotolla. Az Isten éltesse Pandur Józsi bátyánkat az ismeretlenekig.

Magyar feliratok román iskolákon.

LUGOS. Pap János aradi román püspök körlevélben utasította a fenhatósága alá tartozó iskolák vezetőit, hogy iskoláikra a magyar és azzal egyenlő nagyságban a román feliratot alkalmazassák. Kijelenti egyben, hogy a rendelkezésének végrehajtásáért az iskolákat felelőssé teszi.

Letartóztatás a hivatalban.

NAGYVÁRAD. Az itteni rendőrség letartóztatott egy pénzügyigazgatósági díjnokot, akit bünei miatt már hónapok óta országjárta körözött a rendőrség, mialatt az vigan éldegelt, ott, ahol köröztek. Szabó Gyulának hívják a díjnokot. Vagy egy év előtt, mint segédközjegyző több hivatali sikasztást követett el, amiért a nagyváradi törvényszék nyolczónapi fogházra ítélte el. A törvényszék szabadlábon hagyta Szabót, aki időközben aztán a nagyváradi pénzügyigazgatóságnál kapott díjnoki állást és egészen megfelekedett a büntetésről. Nem úgy ám a törvényszék. Pár hónap előtt felhívta a rendőrséget, hogy Szabó Gyulát állítsa elő. A rendőrség kereste. Miután azonban Nagyváradon bejelentő hivatal nincs, nem tudták megtalálni. Előbbi lakásán pedig azt mondták, hogy Amerikába szökött büntetése elől Szabó. Erre rendelkeztek el a körözésről. Minap aztán a körözéslelvélben kiadott személyleírás alapján egy detektív felismerte az utcán. Utána ment s amikor meggyőződött Szabó Gyula személyazonosságá-

ról, a boldog nyugalomban élő gavallért letartóztatta.

A kegyetlen altiszt bűnhődése.

NAGYVÁRAD. Széll Lajos hetedik huszárezredbeli szakaszvezető felett most ítélték a hadbíróóság. Széll Lajos kinszáival halálba kergette Farkas Mihály huszárt és a legénységet folyton bántalmazta. A hadbíróóság lefokozásra és tizennégy hónapi várhör-tötrere ítélte s a példás ítéletet az állomásparancsnok napiparancsban közölte a nagyváradi helyőrséggel.

Az országúton.

RATKÓ. Gömör megye. Minap volt a nagyközségben az országos vásár, s még aznap este a vásártájon riaszombati iparosok kocsihoz hazafelé igyekeztek. Hruska Rezső szabóiparos segédjével Bankó Pállal szintén a vásártájon jött s Ujváráson túl elérték a Varga András jános-i lakos egylovos kocsiját, melyen a tulajdonos mostoha-fiával, Nemez Bélával ült. Az utóbb jött kocsi megelőzni akarta ezeket, azonban Varga nem engedte ezt, s így a két kocsi összeakadt. A kocsiok szitkozódva vették szét a kerekeket, miközben a kocsirol leszállt Bankó szabóságát Varga ostorával végigvágta. Erre dulakodás támadt, s Nemez Béla revolverrel belelőtt Bankó házába. Ez nyomban összeesett, sietve beszállították Rimaszombatba a gömör megyei közkórházba, hol másnap meghalt. Nemez az ügyészségnél jelentkezett. A bíróság az eljárást megindította.

Gyanus törökök letartóztatása.

RUTTKA. A ruttkai csendőrség három gyanus külsejű, Oroszországból jött török alattvalót fogott el, akiknél 500 korona francia, 100 korona arab pénz és török nyelven írt nyomtatványokat találtak. A csendőrség átadta a törököket a határrendőrségnek.

A pápa a törvénysek előtt.

SZATMÁR. Nemrég az egri érseket idézte alperesi minőségben a hivatalos lap. Az árverések szürke közlőnének ambícióját azonban ez nem elégti ki. Egyenesen a római pápára pályázik, aki nyilván odakerül az ismerős hasábkra. A szatmári törvényszék érí az a szerencse, hogy alperes gyanánt üdvözölheti Pius pápát és természetesen, hogy az egész városban óriási érdeklődést kelt a nem mindennapi eset.

A pört Meszlényi Andor beregszászi törvényszéki bíró indította. Meszlényi unokaöccse Meszlényi Gyulának, a nemrég elhunyt szatmári püspöknek. Óriási vagyon maradt a püspök után, amelyet többnyire egyházi férfiak és intézmények örökölték. Szabó István prelátus félmillió koronát örökölt, Pius pápa háromszáz aranyat és még egész sor egyházi férfiú részesedett a vagyonból.

Az örökösödési pör során most mind, mind alperesekké válnak. A prelátus, a kanonokok, plébániák és a római pápa. Szigoruan, ridegen meg fogja idézni a hivatalos lap és ha változik addig a világ sora, még meg is jelenhet X. Pius a szatmári törvényszék előtt.

SZÖKÉS PÁROSAN.

A zászlósrnak regényes szerelme.

A Harnoncourt grófkisasszony romantikus történetének érdekes pendantja ismétlődött meg a minap. Mindössze a szereplők között van némi különbség: a leányszöktető ugyanis nem nevelő, hanem katonatiszt és mint zászlós szolgál Pozsonyban, a leány pedig egy oroszvári szállodás gazdag özvegyének a gyermeke.

Bacsilla Sándor a pozsonyi szekereskénél zászlósrnak és néhány hónappal ezelőtt ismerkedett meg Oroszvárról Koch Vilmmával. A fiatal tiszt udvarolni kezdett a feltűnően szép leánynak és kevéssel azután meg is kérte a kezét. A leány özvegy anyja azonban meghallotta, hogy Bacsilla mulatók, könyelmű ember és ezért tudni sem akart a házasságról. Mint igazi szerelmesek, persze nem estek kétségbe e miatt és elhatározták, hogy úgy fognak tenni, ahogy a regényekben és szindarabokban szokás: megszöknének. Nyomban hozzá is fogtak a terv végrehajtásához. Vilma összeszedte a ruháit, az ékszerit és pár száz koronáját, Bacsilla Sándor pedig szintén pénzzel tette mindenét. Hogy milyen eszközzel, abban nem volt válogatás. Eladta a szállásadójának a butorát és eladta a lovát is. Ez még nem volt nagy baj. De utóbb feljelentést tettek a pozsonyi rendőrségen, amelyben az volt elmond-

va, hogy ugyanazon lovat egyszerre hat tisztársának adta el.

Mintegy két héttel ezelőtt aztán polgári ruhában elment Oroszvárra. Ez éjszaka történt, özvegy Kochné házában egyik ablaka már nyitva volt és kevéssel ezután kimászott rajta Vilma, hogy boldogan omoljon völegénye szerelmes és kemény karjaiba. Amire a szöktést észrevették a háznál, a téli nap már rózsaszínre festette a havat és a szerelmes pár egy bécsi szállóban érezte magát teljes biztonságban. Amikor a szöktés híre terjedt, először a hítelezők csaptak nagy lármát és család és sikkasztás miatt tettek feljelentést a rendőrségen.

Nyomban körözöleletet adtak ki a megszöktött szerelmes pár ellen, minap pedig Zürichből érkezett az a jelentés, hogy Bacsilla Sándort ott letartóztatták. És ezzel a szerelmi regénynek körülbelül vége is szakadt. Koch Vilma ugyanis kiábrándult a völegényéből és már bűnbánóan kopogtatott be az édesanyja házába. A pozsonyi rendőrség egy tisztviselője most kiutazott Zürichbe és megtörtént a kiadatás iránt is az intézkedés.

PESTI BÜNTANYA.

A budapesti Sósfürdő rejtelmeiből.

A december huszadikáról keltezett budapesti lapok ezt írják:

Budapest, a természeti szépségekben és hasonló jókban gazdag főváros, mára egy természeti szépséggel lett szegényebb és egy csuf és visszataszító botrányval gazdagabb: a budai Sósfürdőt bezárták. Tul a Dunán, de nem Baranyában, ellenkezőleg Kelenföld határában állt és virágzott esztendő óta a Mattoni-féle Sósfürdő. Csodákat beszéltek ennek a fürdőnek ugnevvezett jétékony hatásáról. Beteg, de még milyen beteg nők egészségesen és viruló kedvben távoztak el a fürdőből, amelynek sós vize minden ellen használt. A fürdőt nagyon beteg, kevésbé beteg és egyáltalában nem beteg nők tömegesen látogatták. A budai Sósfürdő néhány esztendeje báró Kozmitza Miklós Bukovinából idezakadt ál-báró és ál-ül-nuskapitány tulajdona lett. Azóta, hogy Kozmitza lett a fürdő tulajdonosa, egymást érték a fürdőben a legszűkebb és legfelháborítóbb botrányok. Verkedések, véres verkedések nőkkel, gyermekekkel és férfakkal, orgiák csak nőkkel és hasonló gaszágok napirenden voltak. A vendégek valamennyien elhagyták s a büntetőtörvényseknek egy tömeg per folyik ál-báró Kozmitza Miklós ellen. Minden botrányban és minden visszaérésnek egyelőre véget vetett a nem váratlan fordulat: a Sósfürdőt bezárták.

A budai Sósfürdő hónapok óta nagy garral hirdette, hogy november végén kezdődik a téli idény. A téli idény azonban váratlanul megmondolta magát és nem kezdődött meg. Ellenkezőleg: éppen most, hogy a téli idénynek kezdődnie kellett volna, az egész fürdő bezáródott. A Sósfürdőt visszavonhatatlanul és végérvényesen bezárták. És ez nem is volna olyan nagy eset, ha mögötte nem volnának visszariasztó csufságok, amelyek megkövetelik, hogy a hatóságok haladéktalanul lépjenek közbe. Ez közérdek. A Sósfürdő a kontinens legrimitívabb, de egyuttal legdrágább fürdője. A publikumot nem nyuzták, hanem egyesesen kiuzsárlták abban a három rozoga, nedves-falu, korhadt épületben, ahol egy-egy ablakos, egészségtelen szobákban voltak elhelyezve a betegek. A gyalázatos szobák ára hetenkint harmincznyeven, sőt hatvan korona volt; azok a vendégek, akik három napnál tovább voltak a fürdőben, gyógydíj fejében heti tíz koronát fizettek; mindezeket felül volt még zenedij is: tíz korona.

Most hirtelen végeszakadt a szezonnak, a fürdőnek, a harmincznyeven és hatvankoronás szobáruknak, a zenedijeknek, a kurtakának, mindennek. Az összes vendégek elmenekültek a fürdőből, amely egy-két napig üresen állott, amíg bezárták. A Bukovinából idezakadt Kozmitza maga volt a gazda, londoner, minden egy személyben. Most, hogy a szezonnak és a fürdőnek hirtelen vége szakadt, a báró az összes alkalmazottakat minden felvilágosítás és minden végkielégítés nélkül családjukkal és butorakkal együtt télviz idején kitette az utcára.

A Sósfürdő — báró Kozmitza Miklós rezsimje alatt — tisztára büntanya volt. Egymást érték az orgiák, amelyek fő-rendezője éppen Kozmitza

volt. A fürdőben állandóan két-három bizonytalan foglalkozású nözemény tartózkodott, akiket a személyzet előtt cseppet sem titkolt okból tartott maga körül Kozmitza. A bizonytalan természetű nőkn kívül a fürdőben kezelt beteg nők is résztvettek ezeken az orgiákon. A fürdő orvosai, dr. Polgár és dr. Bäcker József professzor megtudták, hogy a Sósfürdőben csufos orgiák folynak és éppen ezért azonnal háta fordítottak a fürdőnek, sőt a professzor betegeknek megtiltotta, hogy a Sósfürdőbe csak egyszer is kimenjenek. Egy K. nevű budapesti takarékpénztári tisztviselő felesége beteg volt és mint ilyen, két héttel künn volt a Sósfürdőben. Báró Kozmitzának megtetszett az uriaszsony. Zárt ajtó mögött undorító hangosan folyt a mulatozás hajnalig a beteg asszonnyal.

Kozmitza érája alatt az orgiákon kívül napirenden voltak a verkedések. Ismeretes, mert böven megirták annak idején az újságok, hogy Baróti Ernő miniszteri titkár és br. Kozmitza Miklós között is súlyos verkedés volt. A miniszteri titkár, akinek egy hozzátartozója a fürdő használatá, a parkban sétált. Szembetalálkozott Kozmitzával és a fürdő-reklama ellenére nem vette le az ál-báró előtt a kalapját. Kozmitza ezen annyira feldühödött, hogy nekiesett a miniszteri titkárnak és véresre verte. Az elégtételadás alól a báró kibujt... A miniszteri titkárnak meg kellett elegendnie azzal, hogy a büntető-törvénysek látta el Kozmitza verkedő kedvét. Nem az egyetlen esete és nem az egyetlen bünpöre ez Kozmitzának. Bán műépítés felesége a nyáron a fürdőben volt. Gyanutlanul sétált a parkban, amikor nagyhirtelenében Kozmitza Miklós eléje állott.

— Ki maga? Hogy merészel itt áll-menni a parkon, ha nem fizet kurtak-sát?

Az uriaszsony a támadás fölött való megdöbbenéstől szóhoz sem tudott jutni. Kozmitza pedig így folytatta:

— Ismerem én már az ilyen hölgyeket. Ha nem fizet és itt találok, hát...

A töbit már nem lehet leírni. Szám-talan esete van még Kozmitzának. Csupa véres verkedés, valamennyinek a büntetőtörvénysekben van a folytatása. A verkedésben éppen úgy, mint az orgiákban élénk részt vettek Kozmitza oláh barátai.

Tavaly télen történt. Szabó tábornok özvegye a Lukácsfürdőből átment a Sósfürdőbe, hogy ott kezeltesse magát. Egy napon az özvegy kegyelmes asszony lement a fürdő irodájába és panaszkodott, hogy egygyel-mással nincsen megelégedve. Volt valami kifogásolnia valója a számlán is. A pénztáros kisasszony elmondta Kozmitzának, hogy az „alte Schachtel“ panaszkodott.

— Majd adok én ennek az asszonnyak! — kiáltotta és felrohant Szabóné szobájába.

A szobából rémes ordítás hangzott. Egy negyedóra múlva Kozmitza ezzel nyitott be az irodába:

— Adtam ennek a nőnek!... Szabóné másnap meghalt...

Egy budapesti lap munkatársa felkereste dr. Bäcker József orvosnart,

a jeles nőorvost, aki a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Amióta báró Kozmitza a Mattoni-Sósfürdő tulajdonosa, igen sok panasszal fordultak hozzám a betegek. Panaszkodtak a nagy drága-ság, de különösen a rossz kiszolgálás és a hallatlan rendtelenség miatt, a mely a fürdőben uralkodik. Régebben ez nem volt. Maga báró Kozmitza egy izben személyesen keresett fel és pártfogómat kérte. Én azonban, tekintettel a borzasztó állapotokra, kijelenttem, hogy nem küldök többé betegetek.

A jeles orvos ezután elmondta még, hogy olyan dolgok nem jutottak tudomására, amiket közvetlenül bizonyítani lehetett volna. És ez volt a legnagyobb baj, mert nem lehetett Kozmitza ellen eljárni.

Ugyanaz a hírlapíró, hogy a helyszínről kapjon információit, felcsöngette a Mattoni-Sósfürdőt. A telefonon csak a portás jelentkezett.

— Halló, — kezdte a beszélgetést — fürdőni parancsol? Mert azt nem lehet!

— Miért nem?
— Miért beszéltük a fürdőt.
— Miért?
— Mert elromlottak a tartályok.
— Hát mikor lehet majd?
— Azt még nem tudjuk.
— Küldjön egy doktort a telefonhoz.
— Nincs.

— De hiszen maguknak volt egy orvosuk, bizonyos dr. Polgár.

— Volt, de nincs. Már két hónapja. — Hát akkor egy tisztviselő urat küldjön.

— Az sincs.
— A báró ur?
— Az sincs itt.

Szóval, odakint a Sósfürdőn senki sincs. Csak skandalumok vannak...

Az egész botrányban a legérdekesebb az, hogy báró Kozmitza Miklós — nem is báró. Kozmitza fia be akart lépni a német hadseregbe. Belépésénél felszólították, hogy igazolja a báróságát. Kozmitza erre nem volt képes. Nem volt egyetlen okirata sem, amelylyel bárói rangját igazolni tudta volna. Vég-re talált valami jelentékelen írást, a melyen ő mint báró szerepelt. Ezzel az írással felment egyik ismert köz-fegyőzi irodába, hogy arról az írásról hit-eletes másolatot készítsenek a számára. A közjegyző helyettese megkérdezte, hogy mire kell a másolat.

— Hogy a báróságomat igazoljam vele.

— Ezzel azt nem lehet igazolni. Ebből az írásból nem derül ki, hogy ön báró volna.

Kozmitza erre nem is csináltatott magának másolatot. Lemondott az igazolásról, amelyet nem tudott megkapni.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: Whartonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

TÖKE: 100.000 dollár. FELESLEG: 500.000 dollár.
Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Pénzt. H. C. Shafer. Hely. pénzt. Jas. Blair jr.
Scranton Savings Bank
120 és 122 WYOMING AVENUE, — — — — SCRANTON, Pa.
Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben.
ÉSZAKKELETI PENNSYLVANIÁNAK LEGRÉGBIB TAKARÉKPÉNZTÁRA
Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban.
Kamatokat januárius 1-én és július elsején kifizeti.
BETÉTEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ÓRÁTÓL NYOLCIG NYITVA VAN.

SZABÓ LAJOS **GHROME, N. J. ÉS VIDÉKE**
postamester
EGYEDÜLI MAGYAR KÖZJEGYZŐJE. HAJÓ- ÉS VASUTI JEGYEK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE.
Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letéve. Minden reám bízott törvényes ügyeket a legszakoszerűben elvégzek. Tanácsot és utalgatást ingyen adok. CZIM:
LOUIS SZABÓ, Ghrome, N. J.

PRÁGER JÓZSEF MAGYAR ÜGYVED, JOGTANÁCSOS, KÖZJEGYZŐ.
Főiroda: 280 BROADWAY, NEW YORK. Flókiroda: 238 E., 14-K UTCZA, II-K emelet,
ahol naponta esti hat órától kezdve található.
ELVALLAL BARMILY PERES ÜGYET MERTÁNYOS ARAK MELLETT.

HÁZIIPAR.

A női otthoni munka.

A Bevándorló karácsonyi számában Fort Albert Lajos megírta annak erkölcsi és gazdasági előnyeit, ha az Amerikába szakadt magyarok szabad örökösök és odahaza elsajátított háziipar gyakorlására szentelik.

Most a Pesti Hírlap-ban találkozunk egy hosszabb cikkel „A női otthoni munka” cím alatt. Adjuk íme a cikket:

A múlt évben egy amerikai író bejárta az európai nagyobb városokat és a gazdasági és társadalmi életet tanulmányozta. Utazása alkalmával hozzájárult és midőn hazájába visszatért s tapasztalatairól beszámolt, többek között ezt írta Budapestről:

Magyarország fővárosában vagy igen gazdag, vagy pedig nagyon szegény nép lakik, mert sehol se láttam azt, amit ott, hogy az emberek egész nap kávéházban ülnek. De nemcsak a férfiak ülnek a kávéházakban, — írta az amerikai — hanem az asszonyok is, még pedig az alsó osztály kiöltözött és kismunkozott asszonyai.

Minden budapesti ember jól tudja, hogy amit az amerikai megirt, az való és legkevésbé se túlzott. Más államokban ha az asszonyt nem köti le odahaza a család és a házi teendők végzése, úgy akkor hozzájárul a férj keresményéhez azzal, hogy otthoni munkát vállal.

Nálunk a női otthoni munka fogalma ugyszólván ismeretlen. A női foglalkozás csupán a gyári és bolti alkalmazás közé sorolják. Igaz, hogy a kereset nem viszonylatokban nagyobb, de nem szabad feledni azon körülményt, hogy a gyári levegő és munka egyaránt ártalmas a női szervezetre és hogy a férjes gyári munkásnál ezáltal egy másik fontosabb hivatású mellőzni képtelen és pedig a gyermeknevelést és a családi otthon gondozását. Hozzájárul még ehhez az is, hogy az otthoni munka nincs egy időtartam kényszerhez kötve, miként a gyári foglalkozás és arra való, hogy az asszony a férje elfoglaltsága közben felmerült szabad idejét hasznos munkával értékesítse.

A gazdag ipari államokban, az észak-amerikai Egyesült Államokban, Angliában, Franciaországban és Belgiumban a női otthoni munka régi keletű és már a lánygyermek nevelése is ilyen irányú. Legtanulságosabb azonban a németországi otthoni munka, hol az utóbbi időben már olyan óriási mérvet ért el, hogy egy tábor az otthoni munka szabályozását és korlátozását követeli. Pedig a német négyzetek által a múlt évben Berlinben rendezett otthoni munka [Heimarbeit] kiállítás nemcsak szociális, de gazdasági szempontból is igen előnyösen mutatta be a német otthoni munkásnőket. Bebizonyították azzal, hogy a nőnek a természetben való közreműködése egy a magán-, mint az államgazdaságra nézve hasznos és előnyös, mert vannak iparágak, melyeket a finom női kéz jobban tud fejleszteni, mint az erős férfiak.

Az otthoni munkát feltüntető gazdag jelentés erősen szembe is szállt azokkal, kik eme foglalkozásnak ellenzői és reformálói akarnak lenni és felsorolja ama számos előnyt, melyet az otthoni munka nemcsak a munkások és munkásnőknek, de a kereskedőknek és vállalkozóknak is nyújt. Az otthoni munka elősegíti a decentralizációt, nélkülözhetetlen a vállalkozó és kereskedő részére a drága munka- és üzleti helyiségeket és az állandó nagy munkaszemélyzetet. És ezen kiadások megmentésével az otthoni munka sokkal olcsóbb, mint a gyári. Mindezekkel ellentétben a német otthoni munka ellenzői azzal érvelnek, hogy az otthoni munka silányabb, mint a gyári, mert a modern gépek annak nem állnak rendelkezésére, továbbá hogy az állandó munkásszervelet bérnének megtakarítására ráfizet a vállalkozó, mert ezáltal nem veheti fel a versenyt a termelés kiterjesztésében, amennyiben új és eredeti dolgokat termelni csakis törzsszemélyzettel lehetséges.

Ezek az érvek azonban főleg a férfi otthoni munkásokra vonatkoznak, mert a német gyári vállalatok nagy előszeretettel foglalkoztatják az otthoni munkásokat és ennek a terjedésével a szakszervezetek a munkabér redukálásától félnek.

A legutóbbi jelentés, mely tisztán csak a nagy cégeket vette fel kimutatásába, a következő érdekes adatokat közli: Magában Berlinben otthoni munkást foglalkoztat 350 női és gyermekkonfekció cég 55.000 munkással,

110 férfi- és fiukonfekció cég 22.000 munkással, 320 fehérenemű- és nyakendőkészítő 50.000 munkással. A német női otthoni munkások a kalapgyártás, virág- és tollkészítés, papír- és díszműiparban és dohányárugyártásban szerepelnek nagy számban. A berlini cégeknek mintegy 200.000 otthoni munkás dolgozik és a produkált termékek évi forgalmát 700 millió márkára becsülik. Csúpan a konfekciós üzletek 40.000 férjes asszonyt foglalkoztatnak otthoni munkával. Egy fiukonfekciós üzlet 100 otthoni munkásnője közül 91 férjes asszony, 5 leány, 3 özvegy asszony és 1 elvált asszony. Ebből is látható, hogy a német otthoni munka a szegénysorsú asszonyoknak lehetővé teszi, hogy férjeiknek az anyagi gondok teherviselésében segítkezzenek és a jelentős kiemeli, hogy az otthoni munkát szociálpolitikai szempontból nem is a férfi- és leánymunkások szempontjából kell mérlegelni, hanem azon férjes asszonyok helyzete veendő, akik az otthonhoz vannak lánczolva és csakis ilyen munkát vállalhatnak. Életkérdés és áldás továbbá az otthoni munka a testi fogyatkozásban szenvedőknek, akik ezáltal nem kénytelenek koldulni menni az utcára, hanem nekik megfelelő, gyenge szervezetet igénylő munkával keresik meg kenyerüket, sőt még takarékoskodhatnak is. A kamara által készített adatgyűjtés egy kis körzetre nézve kiterjeszkedett arra is, hogy napi hány órát dolgoznak az otthoni női munkásnők.

Eszerint naponként 6 órát dolgozik 12, 6 és fél óráig 3, 7 órát 6, 8 órát 12, 9 órát 7, 10 órát 8, 11 órát 1, 12 órát 2 és 13 órát 3 munkásnő.

A német otthoni munkásnő átlagos évi keresete 600—700 márká. A nőkérdés ma állandóan napirenden van. Ne a férfiakról is el kellett volna értelemiségi pályák sorompóit szélesíteni ki tehát a keresetre utalt nők előtt, hanem teremtünk nekik megfelelő és otthoni munkával végezhető iparágakat. Ez annál is könnyebb feladat nálunk, mert épp azokat a céleket importáljuk külföldről, melyeknél a női otthoni munka érvényesülhet és amely elsajátítható. Az élet ma már a nőt egyenlő sorba helyezi a férfival. A nőnevelési rendszeri is terüljön ilyen irányba. S ez esetben igen sok asszonyt nem sujt le teljesen a sors tragikus végzete és élte napjág villámhárítója marad, odahaza otthoni munkával foglalkozik, mintha egész délután a kávéházban pletykázik és a toalett-igényeit fokozza. A munka nemest. Ez a böcs axioma a mai drága világban nemcsak a férfiakra, hanem a nőkre is alkalmazandó.

Adtunk a Pesti Hírlap e cikkét, habár ez nem öleli fel az általunk a karácsonyi számunkban felvetett kérdést. Mi is azt akarjuk, hogy az Amerikába vetődött magyar asszony és esetleg ennek gyermeke ne a gyárban dolgozzék, de mi ezenfelül azt akarjuk, hogy a magyar asszony a magyar háziipar cikkének előállításával foglalkozzék, mert ezáltal nemcsak keresetre tenne szert, hanem egyúttal kulturális missziót teljesítené, amennyiben bemutatná a magyar nép művelését.

Ezt a tárgyat mi nem fogjuk levinni a napirendről s különösen az Amerikai Magyar Szövetség és a magyar egyetem a tájait fogjuk döngötni, hogy megnyíljen az eszme befogadására és terjesztésére.

MAGYAROK! HONFITÁRSOK! Ha azt akarjátok, hogy pénzetek TIZ nap alatt az ó-házába érjen, vagy ha a legjobb hajókra a legolcsóbb árakon akartok hajójegyet vásárolni, forduljatok Németh János v. császári és királyi konzuli ügyvivőhöz. Ő a legregibb magyar bank Amerikában, pontos, lelkiismeretes, tehát a legmegbízhatóbb. Címze: JOHN NÉMETH, 457 Washington street, NEW YORK.

OLVASÓINKHOZ! Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, akik az előfizetéssel hátralékban vannak, hogy ezt a hátralékot HALADEKTALANUL beküldeni sziveskedjenek. A postatorvénnyel értelemben további halasztást nem adhatunk s így, amennyiben a hátralékosok e felhívásnak eleget nem tesznek, címükre a lapot tovább nem küldhetjük.

Minden pénzküldemény így czimzendő: Bevándorló, 327 East 13 street, New York.

„A BEVÁNDORLÓ” kiadóhivatala.

Minden kis hirdetés TIZ szög — 25 cent. — Minden további szög 2 cent. Kishirdetésekre előre fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

KISHIRDETÉSEKET elfogad a „Bevándorló” minden úgynöke és a kiadóhivatal: 327 East 13 street, New York.

EGYHÁZI ERTESÍTÉS. A New York 14-ik utca és 2-ik Avenue sarkán levő ref. egyház lelkesze HARSÁNYI LÁSZLÓ. Istenítéstétel minden vasárnap d. e. 11 órakor. Lelekészlak: 210—2-ik Avenue.

MAGYAR EV. REFORMATUS P. EGYHÁZ New Brunswick, N. J. Templom: Easton Avenue és Hamilton Street sarkán. Istenítéstételek sorrendje: Vasárnap délelőtt 10 órakor és este 1/8 órakor. Lelekész: Tisz. HAMBORSZKY N. B. PÁL, magyar ev. ref. p. lelkész. 15 Prospect Street. Telephone: 418—J.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókrodák: Wharntonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethlehem. Főüzlet: 127SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

KISS MIHALY Kovácsmester elvállal mindenemű javításokat kocsikon, lóvasalást. Minden ebbe a szakmába vágó munkát pontosan és gyorsan teljesít. Üzlethelyiség Bridgeport, Conn., a Bostwick és Cherry street sarkán. Jan. 25.

The Friedman Print 215 BOWERY — NEW YORK. Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Kitérően felszerelt magyar nyomda. — Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

„Magyar Gazda.” UJ FOLYÓIRAT AZ AMERIKAI MAGYARSÁG SZÁMÁRA.

Egyik multheti számunkban tettünk közzé egy elszomorító amerikai népszámlálást. Azokat számlálták meg, akiket a munka ölt meg a lefolyt esztendőben. Sok, nagyon sok volt a magyar áldozat is. A bányá, a gyár, a kohó csak ezer vészely közt adja meg a magyar embernek a mindennapi kenyeret. Gondoskodni kell tehát oly foglalkozásról, amely megadja a mindennapi kenyeret az élet veszélyeztetése nélkül.

Ilyen foglalkozás a magyar ember ös-foglalkozása: a földmívelés.

Az Egyesült Államokban az ipar nagymérvű fejlesztése körül elhanyagolták a földmívelést. S épp ez az oka, hogy ma holnap a földmívelés lesz Amerikában a legjövődolgozó foglalkozás.

Hogy az amerikai magyarságot a földmívelés gyakorlásában elősegítsük, egy mezőgazdasági folyóiratot fogunk kiadni, amely havonta 36 oldalnyi terjedelemben fog megjelenni és felvilágosítást fog adni mindenre nézve, ami a földmíveléshez tartozik.

A havi folyóirat ára egész évre egy dollár.

Azok, akik ezt a folyóiratot, amelynek megjelenését a „Bevándorló”-ban legközelebb közzé fogjuk tenni, megrendelni óhajtják, töltsék ki az alábbi szelvényt, vágják ki és küldjék be hozzánk erre a címre: „A Bevándorló”, 327 East 13 street, New York.

„MAGYAR GAZDA” 327 East 13 St., New York. Ezennel megrendelem egész évre a Magyar Gazda havi folyóiratot s csatolok ide egy dollárt. Név: Utca: Város: Állam: Postaboz:

HÁZI PERES ÜGYEKET, valamint fordításokat, okiratok megszerzését és megszerkesztését, hitelesítéseket és katonai ügyeket gyorsan és pontosan elvégző Makray Aladár, 327 E. 13 street, New York City.

\$25,000.00 ALLAMI BIZTOSITEK. Joseph Major Myers pénzküldő iródt Főüzlet: PHILLIPSBURG, N. J. Fióküzlet: ALPHA, N. J. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldés az ó-házakban a legbiztosabban és legolcsóbban szállított. Mindezt hazai peres ügyeket, valamint törvényes hitelesítéseket és katonai ügyeket gyorsan és pontosan elvégző Phillipsburg és környékén. Konfiteriát minden ügyben ingyenes felvilágosítást kapnak.

FORDÍTÁS. Ugy törvényes iratok, mint bizonyítványok és magánlevelek magyarul angolra, angolra németül angolra, avagy mindkét nyelvből magyarra való fordítása véget forduljon levélileg.

TÜRK JOZSEF 408 Caxton Building, Cleveland, O.

Figyelem! JÓ FIZETÉS MELLETT

öttszáz leányra van szüksége a Seidenberg szivarkakészítő kompániának Trenton városában a szivar és bombakészítés megtanulására. Gyakorlatot kezdek szintén felvétetnek. Rövid tanulás után kereshetnek hetenkint tizenöt dollárt. Itt kimutatjuk és az alulírott címeken gyárunk trentoni munkásnőit bizonyítják, hogy az igazat mondjuk. Gyárunkban keresnek hetenkint: Farkas Klára, 17 Second street, \$15; Varga Lizi, 431 Woodland Ave., \$15; Rittler Rózi, 57 Hancock St., \$15; Dikovic Anna, 36 Turpin St., \$15; Szepesy Julius, 494 Genesee St., \$15; Elcsik Veron, 18 Rusling St., \$15; Vastag Anna, 181 Adeline St., \$14; Kleiber Mari, 865 Roebing Ave., \$14.50; Takács Lizi, 33 Orange St., \$14.50; Varga Rózi, 86 Woolverton Ave., \$14.50; Soltész Gertrud, 136 Genesee St., \$14.90; Tóth Veronka, 113 Hancock St., \$14; Hajdu Anna, 178 Hancock St., \$14; Tóth Zsuzsi, 13 Genesee St., \$13.75; Erdely Julius, 1016 Hudson St., \$13.

SEIDENBERG CIGAR CO.-nál, a COLLEGE és DIVISION STREET SARKÁN, TRENTON, N. J.

ELADÓ egy kitérő forgalmu vendéglő New Brunswickon. Tudakozódhatni ezen a czimen: 5 Easton Ave., NEW BRUNSWICK, N. J.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG ALAKULT 1906. FEBRUAR 27-ÉN, CLEVELAND, OHIO. A Szövetség célja: Az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme. Osztályok alakulhatnak Amerika minden magyarlakta helyén. Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz: 515 SUPERIOR BUILDING, CLEVELAND, O.

Old Vienna Restaurant Co. 115 LENOX AVENUE, NEW YORK. URBACH S. elnök, RUDNER S. manager. Elsőrangú magyar konyha. — Kitérő italok. — Czigányzene.

AKI ANGOLUL TUD, BOLDOD JÖVŐT ALAPÍTHAT MAGÁNAK AMERIKÁBAN. KI NE RENDELNE MEG TEHÁT AZ Angol-Magyar Tanító és Iskolája. című szabadalmazott és pótolhatatlan tankönyvet? Most, midőn a tömeges megrendelés folytán a könyv máris a második kiadásban jelent meg, a szerző minden honfitárs számára lehetővé akarja tenni az angol nyelv elsajátítását s lezárulttá a könyvnek árát. EGY DOLLÁRRA. A számos megrendelő lapilapilag nyilvánította a háláját, ami a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy ebből a könyvből és CSAKIS ebből a könyvből tanulhatják meg minden magyar ember TANÍTÓ és ISKOLA NÉLKÜL 50 leccén át az amerikai helyes kiejtést az angol nyelvet minden sajtósági szabályokkal együtt BESZÉDBEN, IRÁSBAN és OLVASÁSBAN. A könyv megismerteti továbbá a tanulókat a honosítási törvényekkel, a pénznemekkel, a mértékekkel, a postaforgalommal, a levelezéssel és általában az államok számaival, területével, lakosaiakkal, fővárosaikkal, az eddigi elnökökkel, a függetlenségi nyilatkozattal, angol hírdetéseikkel, a világegyetemen létező tárgyak szótarával, a társalgási beszédformákkal, böcs közmondásokkal, a gázmérő ára kiszámításával és sok más hasznos tudnivalóval. Ugy kezdőknek, valamint azoknak, akik tökéletesbe akarnak lenni az angol nyelvben, a könyv nélkülözhetetlen. Aki megrendeli a könyvet és nincsen vele megelégedve, visszakapja a pénzt, HA NYOLCZ NAPON BELÜL VISSZAKÜLDI A KÖNYVET. EGY DOLLÁR BEKÜLDENDŐ EZEN CZIMRE: ISIDOR BRAUN 2554 East 43rd Street, Cleveland, O. E CZIMEN LÉTEZŐ ISKOLÁBAN TANULÓK NAPONTA FELVÉTEKNEK.

MAGYAR JOGVÉDŐ EGYESÜLET betegséggyógyító osztálytal. (HUNGARIAN PROTECTIVE SOCIETY) Pittsburg, Pa. — Alapított 1905-ben. — Igazgatósági gyűléseit tartja minden hónapban saját helyiségében: 433 Fourth Ave., Pittsburg, Pa. Elnök: Öhegyi János, t. elnök Király E. József, alelnök Henyei Béla, pénztárnok Earna György, b. s. osztály pénztárnoka Horváth János, titkár Pogány Béla, p. u. titkár Szabó Miklós, főügyész J. A. Metz és W. Clyde Grubbs, magyar ügyész és közigazgató Dob István, orvos dr. Király L. Béla, ellenőrök Kovács Rudolf, Stugner János. Igazgatók Pittsburgban Osztrouczky Mihály, Horváth János, Magyar András. Willockban Pogány Ferenc. Connellsville és vidékén Kránitz Kálmán. Farmingtonban Pittokban Kuruc Vendel. Bruceon és vidékén Kánya Gábor. McKeesRocksbán Henyei Béla és Szabó Miklós. McKeesportban Kánya Gusztáv. Traugerben Lengyel János. Ambridgeben Szabó János. Irvinben Bokold István. Dunkirben Simon József. New Brightonban Göröcs Kálmán és Józsa Izsiák. Duquesneban Gogolya András, Koltz József és Drága János. Coleyban (Castie Shannon) Báthory István. Leechburgban Soltész János. Rileyan Mitró János. Preston, Burdinen és vidékén Géci Imre. Pricedalen Krajanak András. Coal Bluff-Shire Oskoon Hersfeld István. Whittetten Zohon Zsigmond. CoalCenter és vidékén Katona mond. CoalCenter és vidékén Katona Menyhart. Wickhavenben Szabados István. W. Leisenringen Elek András. Uniontownban Matulay Zoltán. Lyndonban Dob László. Expediten Szunyogh Ferenc. Vintondalen Ocsányi Lajos. Blackburnon Szabados István. Adelsiden Mhók György. Leisenringen 3. Víz János. Star Junctionban Köles István.

THE STAR BOOK BINDING CO., Alsóvárosi üzlet: 153 East 4 street NEW YORK. Elvállal minden e szakmába vágó munkát. — JUTANYOS ÁRAK. —

RANKINI I. M. MÜK. ÉS ÖNK. KÖR. — Alakult 1907. január hó 8-án. — Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján. Elnök: Horváth János. Jegyző: Horváth Lajos. Pénztárnok: Bukurov Dusan. Pénzügyi titkár: Burik András. Rendező: Sztrányai Rezső.

18 éve fennálló banküzlet PEARL JOZSEF, bankháza FŐÜZLET: 319 East 3rd Street. FIOKÜZLET: 801 E. 3rd St., Oak cor. SOUTH BETHLEHEM, PA. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldeményeket a világ minden részébe legolcsóbban és legbiztosabban küld. Bármily peres ügyet, úgy óhazal, mint itteni dolgokat ellintéz. Közigazgató okiratokat törvényesen hitelesít. Utbalgázásokat ingyen ad.